

CIMELIA

Qu

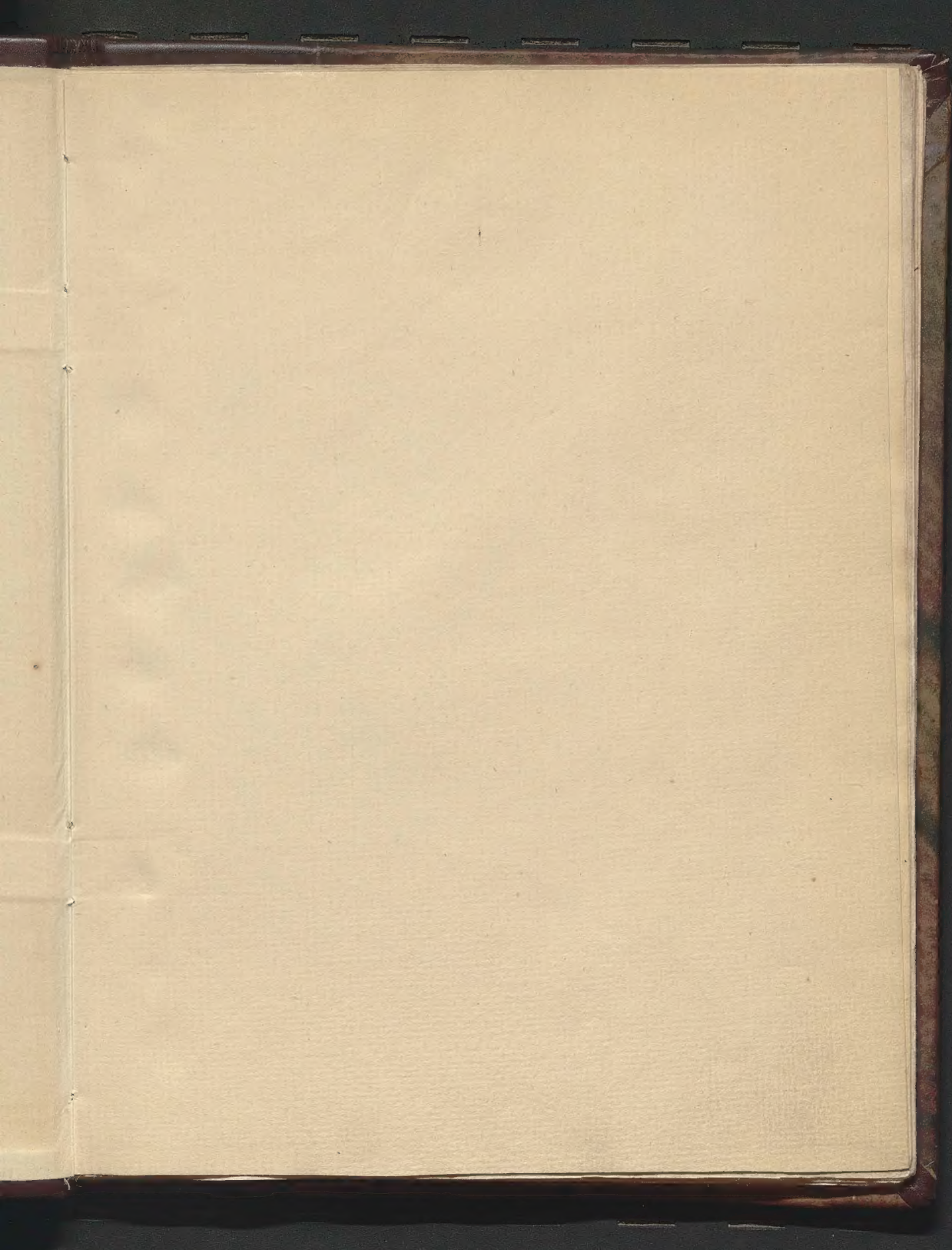
5455

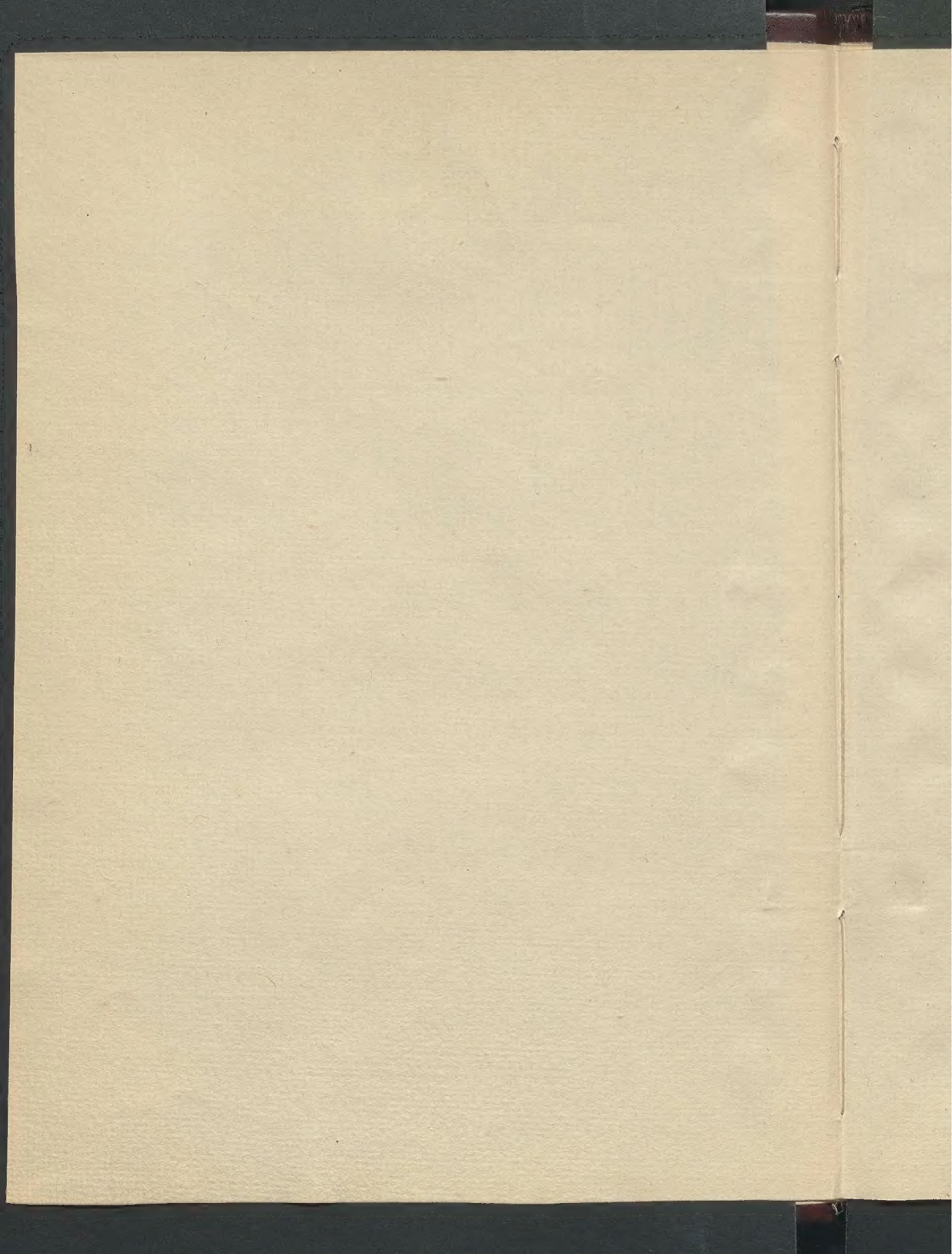
1881.10.10

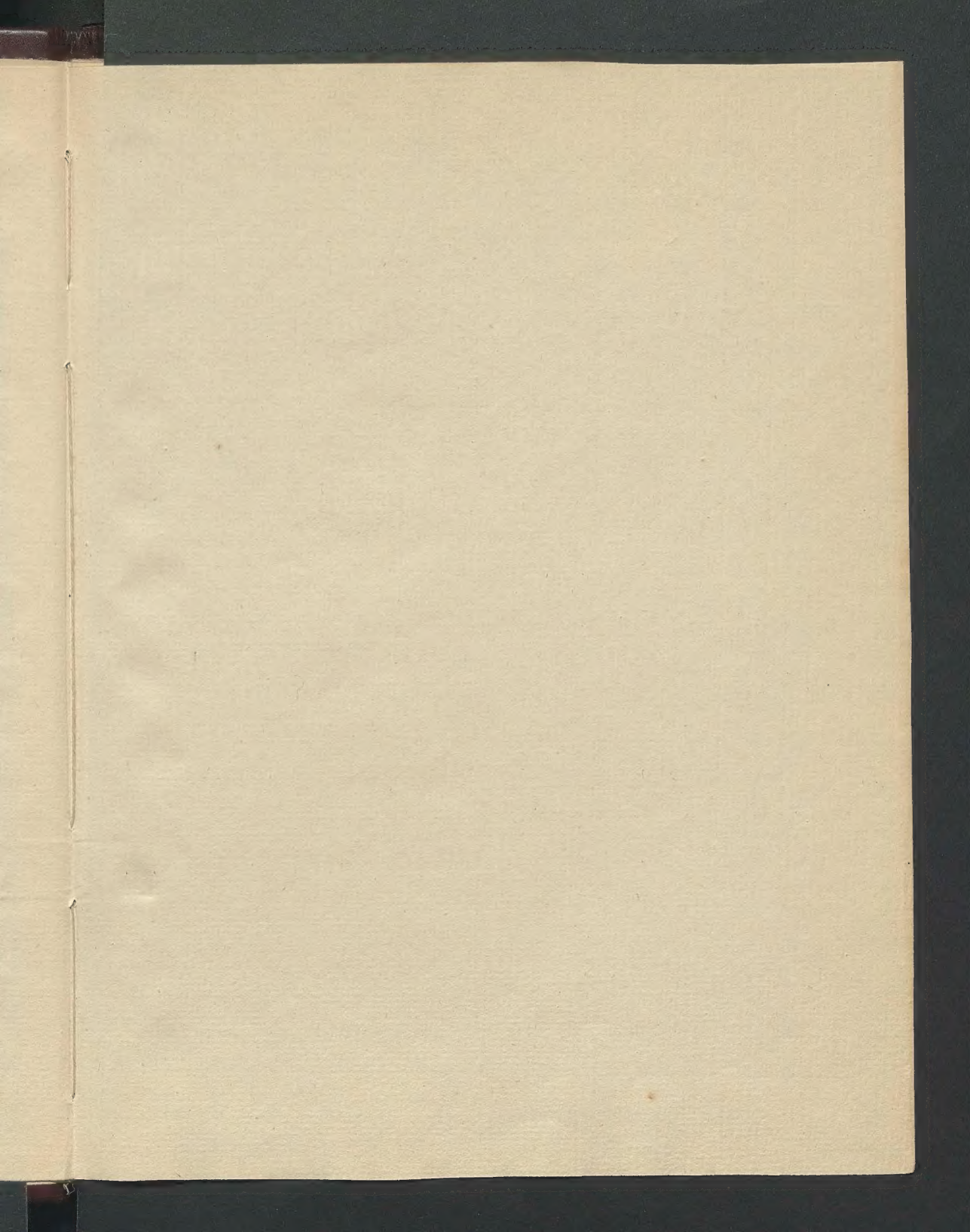

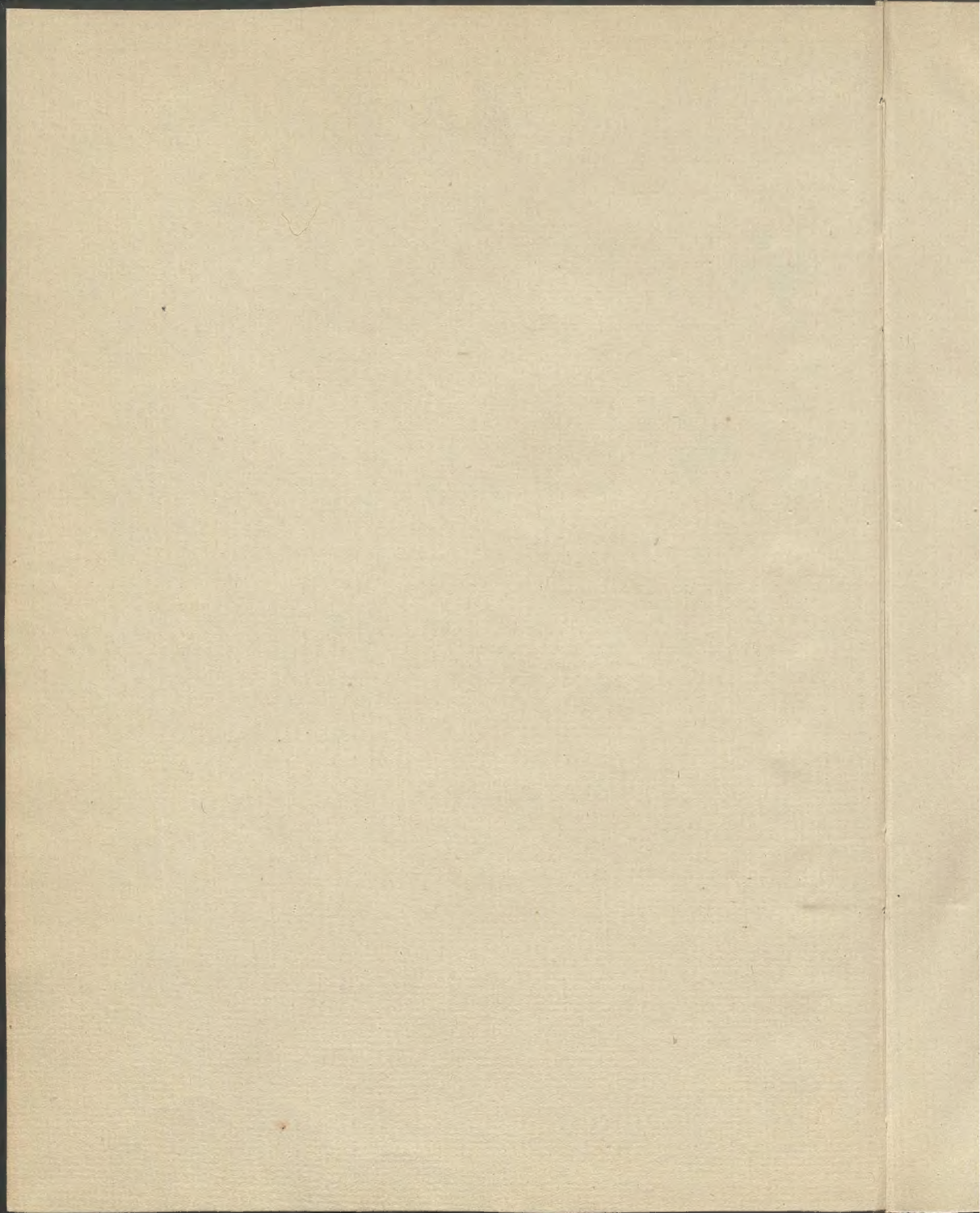
5455

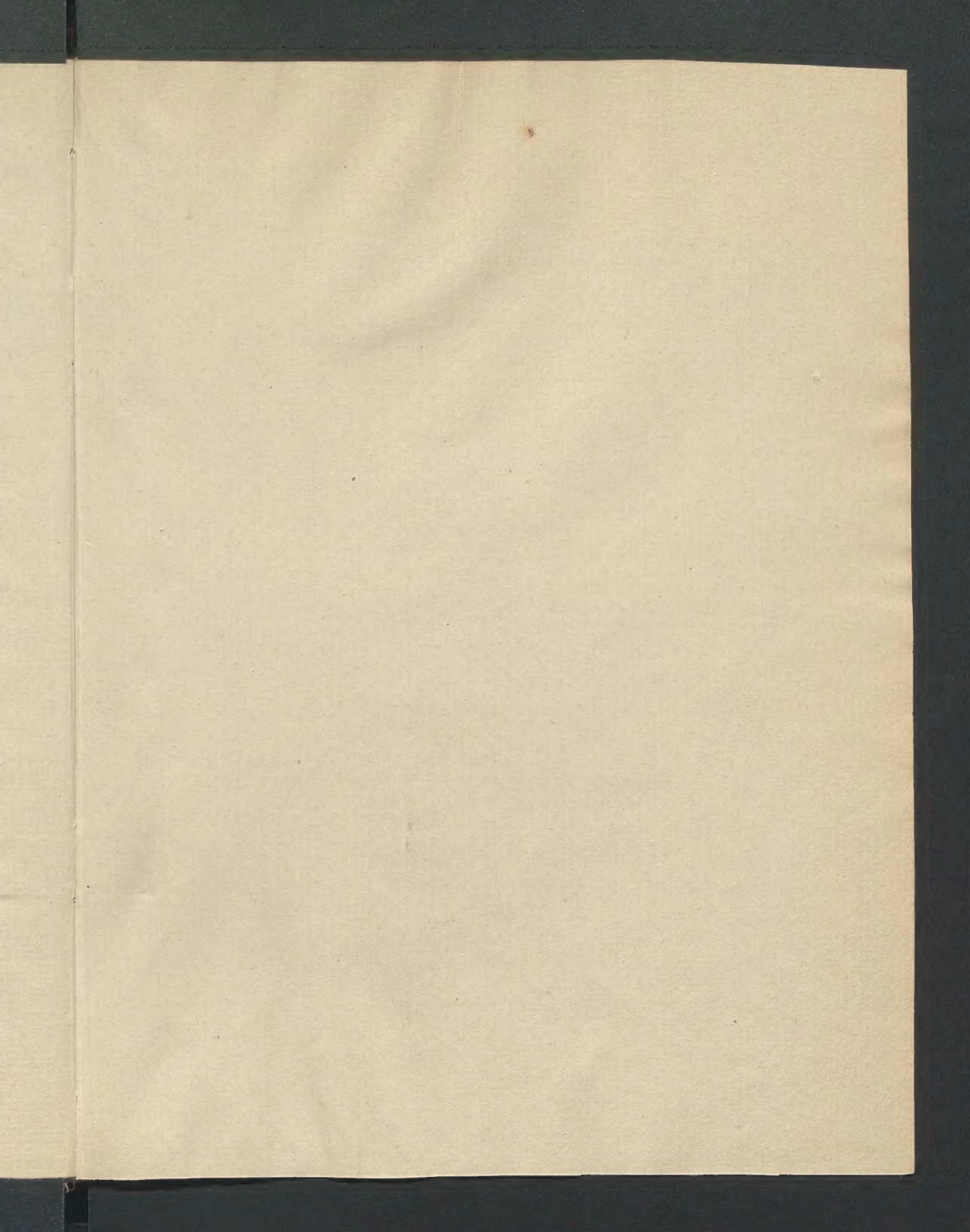
Cim

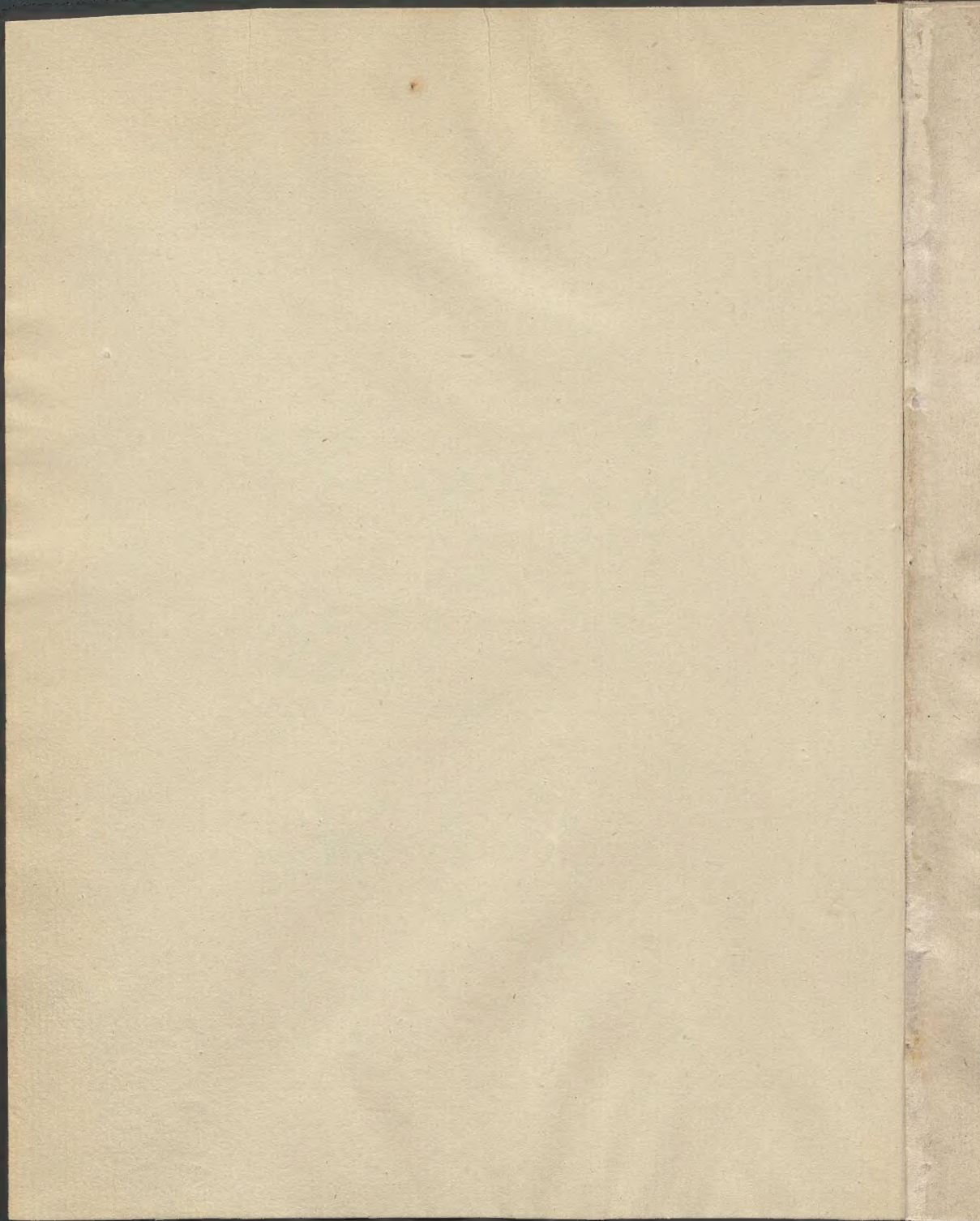

Opusculum Musi

ces nouiter congestum per honorandum Seba/
stianum Felstineñ. Artiũ Baccalariũ pro
institutione adolescentum in cantu
simplici, seu Gregoriano.

Addita est Musica Figuratiua Martino Cro/
mero Beczenſi Autore.

AD Lectorem Hexastichon.

Musica si fuerit, tibi candide lector

Quæ mentes hominum flectere sola potest,

Qua tigres lenisse ferunt, rapidosq; leones

Orphea cui mater Calliopea fuit.

Qua mouisse aiunt duros Amphiona cautes

Hunc ne pœniteat te relegisse librum.

IN MUSICES COMMENDATIONEM.
PRAEFATIO.

MUSICA nempe inter alias artes, dicēte Boetio in pri-
mo musice, non modo speculationi, verū etiam mor-
talitati coniuncta est. Nihil enim tā propriū humanita-
tis est, q̄ remitti dulcibus modis, astringiq; cōtrahijs,
idq; in singulis, vel studijs, vel etatibus luce clarius cō-
spicitur. Infantes equidē iuuenes, ac senes, ita inhiāter
affectu quodam spontaneo modis musicis delectantur, vt omnino
nulla sit etas, quē nō dulcis harmoniē sono afficitur gaudio, & a tristi
cōiurgat cogitatu. Quā ob causam (cū similitudo, amica dissimilitu-
do verō cunctis sit odiosa) Plato nāq; materiā nostram musicis pro-
portionibus cōpactam affirmabat. Musica enim curas abigit, in som-
nes infantes cōpescit, vagientes dulci cantilena, nautas quoq; ac remi-
ges, insuper & pene omnes artifices manu operantes, vocis modulati-
one labores facilius posse tollerare, experientia docuit, fessos reparat
artus, ac perturbatos, hęc etiā non modo homines, inquit Isidorus,
sed & bestias, serpentes, volucres, atq; delphines ad audiū suū mo-
dulationis prouocat. Qua vna vel maxime Amphion Dirceus lapi-
des ac saxa in Thebarū muros congregauit. Orpheus Tracius Euridi-
cen cōiugem ab inferis reuocauit. Timotheus vir Phrygius, Alexā-
drum magnū totius orbis domitorē, ab epulis ad arma capessendā
inflāmauit, & mox mutato modulationis instrumento, eundē ab ar-
mis ad cōuiuīū reuocauit. Nam & Socrates & Plato, Pythagoricq;
omnes, iuuenes & iuueneculas in musicis erudiri, nō ad lasciuīę incita-
menta, quibus ars ipsa vilescit, sed ad motus animi sub regula ratio-
neq; moderandos cōmuni lege sanxerunt. Heroum mentes ad fortia
facta accendit, cohibet vitia, virtutes & gignit & ornat genitas. Hinc
Agamenon Imperator, ad bellum Trojanum iturus authore Phile-
pho Musicum domi reliquit q̄ Clitemnestram cōiugem per mulie-
brium virtutum laudes ad pudiciam probitatēq; coniugalem can-
tu hortaretur. Quare non prius illam ab Aegistho viciatam ferunt q̄ is
e medio musicum qui adulteriū impediēbat impie sustulisset. Regius
quoq; psaltes Dauid Saulē Israelis regem, cū a spiritu vexaret immū-
do liberauit. Hęc etiā est, qua nō solū summus ille rerū opifex deus,
verū & stygijs Iouis, furiales animę placantur, mitigant, refocillatur.
Ipsa enim est ceterarum disciplinarū domina, quę & stygia arua, Ne-
ptunni regna, Iouis quoq; etherei, loca eterna luce corusca, permul-
cere potest. Quę & sola relictis terris, volat añ tribunal summi iudicis,
vbi sonāt iugis sanctorū angeli & archāgeli, hymnū deo infatigabili
decantant, vbi cherubin & seraphin, sanctus incessabili voce procla-
mant. Addo q̄ nulla disciplina sine musica possit esse perfecta. Quare
& Pythagoras discipulis, vt in melodijs & obdormirent, & a somno

resurgerent præcepit. Mores præterea hominũ musica & regit: cõpo-
nit. Nam & Nero quoad musicam coluit, Seneca teste, mitissimus ex-
tuit, sed vbi relicta musica, ad Nectromauricę diabolicas artes animũ
vertit, tũ primũ sequire cõpit, ex agno lupus factus, atq; mäsuetissuno
principe in fũssimã bestia est transformatus. Sed ne longior solito di-
gressio fiat in re quę satis laudari vix potest, vel q̃ porius seipsam or-
nat, q̃ vtalicius laudatione indigerit, sinimus proloquium.

DE INVENTORIBVS MUSICES.

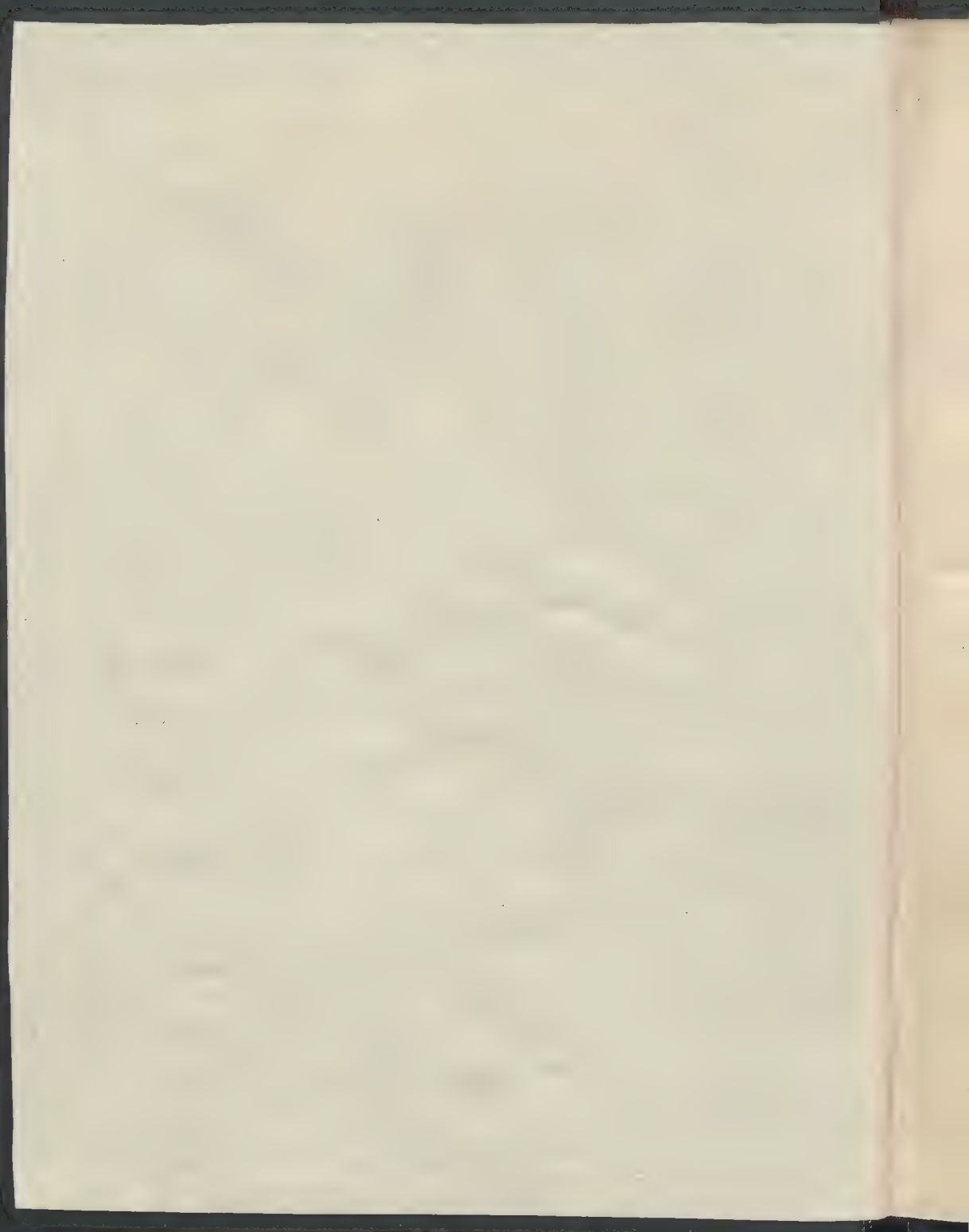
TVM ob vetustissimam antiquitatẽ humanę inuentionis author
inertior sit celeberrimę Musicę. Tum q̃ tãtę rei dignitas tot tã-
tolisq; sui in amorẽ trahat, vt singuli (si fieri possit) authores se velint,
Quare & alię Linum Thebeum. Alię Orpheum Thracę. Alię Amphi-
onem Dirceũ. Alię Pythagoram Samium artẽ hanc reperisse arbitrat̃.
Insuper Eusebius Dionisiũ. Diodorus Mercuriũ &c. Celiũ lectiõne
antiquitatũ li. 5. Si tũ Iosepho ac sacris literis fides vlla præstanda est.
Tubal filius Lamech eius inuentor præcipuus, & antiq̃tate primus,
ante diluuiũ duabus tabulis latericia scilicet & marmorea posteris eã
reliq̃t inscriptã. Quarum alterã marmoreã scilicet vsq; hodie in Siria
esse quidã prodiderunt. Sed ne ex inuentorũ pluralitate error cõsur-
gat. Constat Tubal ante diluuiũ Moisen, apud hebreos Orpheũ Am-
phionẽ, & ceteros tales apud gentiles Pythagorã apud gręcos, Boe-
tium vero apud latinos, musica primũ claruisse. Hunc igit̃ imitaturi
sunt cõplures, vt Gregorius sanctus, Isidorus, Ioannes de Muris, etiã
nra etate viri celeberrimi, quorũ & nos sequaces fore haud dedigna-
bimur. Decreuimus ergo in tractatulo præsentĩ, omib; inuutilitatib;
reiectis, ea q̃ ad musicę choralis negotiũ pertinent breuiter, ordinate,
& distincte, quinq; partibus siue capitulis absoluere. Primũ igit̃ ca-
pitulũ erit de diffinitione musice & eius diuisione, de vocibus & cla-
uibus musicalibus & scalamanus musice. Secundũ caput erit de verã
solmisatione vniuscuiusq; cantus, & clauĩ trãpositiõẽ. Tercium de
modis musicalibus. Quartũ de cognitione tonorũ & differẽtijs ipsõ-
rum, nec nõ trãpositiõẽ eorundẽ & scala ficta. Quintũ & vltimũ de
introitibus & responsoijs cui tono adiudicari debeant.

Capitulum Primum de Musices notificati- one & eius partitione.

QVoniam omnis (vt Cicero refert) quę a ratione suscipit̃ de aliq̃
re institutio, a diffinitione proficisci debet, vt intelligat̃ qd sit
de quo disputeĩ. Vnde Musica est sciẽtia canẽdi modũ indicãs
Vel est peritia modulationis in sono cantuq; cõsistens. Quã musicam
tripartitã esse Boetius, cui inẽ latinos musicę scriptores primi honores
debent li. 1. ca. 2. ostẽdit. Mundanã scilicet, Instrumẽtalẽ, ac Humanã.

Mundana est harmonia syderū motu, atq; ipsū ī impulsu causata;
hanc ex celorū concentu elementorū nexu, atq; temporum varietate
deprehensam esse Ludouicus Celius Rodigerius lectionū antiquarū
li. 5. c. 25. scribit, & de hac philosophi q; circa rerū naturas versantē de-
minant. Alia est instrumentalis, quē in diuersis instrumentis, vt organo,
tybīs, liris, tympanis, & similibus modulationē format. Alia est hu-
mana, quē in corpe & anima est situata, eo q; melodia durante, fit ho-
mo recens & superstes, & quemadmodū modulationū coaptatiōe de-
lectatur plurimū, parimodo se contrahit si qd harmoniē fuerit deprā-
uatū. Vel humana est quē vocē humanā requirit & cantare docet, &
est duplex scilicet, vsualis & regulata. Vsualis quē ex sola inclinatiōe
quadā naturali procedit, carēs artis legibus & principiis qbus regi de-
beret. Regulata quē pceptis innitendo, ex certis legibus & regulis can-
tum pducere docet, & talis est duplex scilicet speculatiua & practica
Speculatiua est quē in solis numerorū speciebus consistit. vt est Musica
Magistri Ioannis de Muris in qua proportionēs musicales permallio-
rum pondera a Pythagore reperre describūtur. Practica siue actiua vt
diuus Augusti. li. 1. Musice suę refert, est bene modulādi sciētia. Vel est
ars liberalis veraciter canendi principia administrans, & de tali hic tra-
ctabitur, & est duplex scilicet. Simplex & mēsuralis. Simplex seu pla-
na est quē in suis notis equalem sentiat mēsuram, absq; incremento &
decremento plationis. Vel simplex Musica quē omnes notas simplici-
ter considerat scilicet vna & eadem mēsurā, vt est cantus Gregorianus.
Mēsuralis siue figuralis est cuius figure ineq̄les sunt, augmentū &
decrementū sustinentes, secundū variorū signorū iudicia. Vel Men-
suralis est quē aliam notam longā — , aliam breuē — aut semibreuē —
considerat. Ad simplicē vero siue planam musicam primo requiritur
vox, secundo vocū distantia vt est ascensus de vna voce in tertiā quār-
tam quintā, &c. Quia consonantia quē omnem musicę regit modula-
tionem sine uoce non fit, nec vox sine sono, inquit Boeti. li. 1. c. 3. No-
tandum est ergo q; solius animantis sonus vox proprie dicitur. Inani-
mata enim vocalia non sunt, scribit Celius li. 10. c. 53. q; si fistulas aut
fidiculas dicamus vocales translaticiū est atq; nominis abusus, neq; ani-
mātib; vox est omnibus, sanguine enim carentia non vociferāt, neq;
piscēs vocem emittunt, quia vox est aeris motus, hī autem aerem non
recipiūt. Est igitur vox sonus ab ore animalis perfecti, consilio, vel si-
gnificatione prolatus. Consilio dico propter tussim quē vox non est.
Significatione vero propter dentiū stridorem. Vox igitur Musicalis
est quēdam sillaba notarum tenores exprimens. Nota vero est figura
qua cantus intentio vel remissio designatur. Quum autem omnis mo-
dulatio vocibus perficiatur, & voces scribi non possunt, sed memo-
riē commendātur, vt ergo facilius mandentur memoriē Guido mona-
chus Aretinus diuina inspiratiōe ductus, Hymnū diui Ioānis Baptiste
deuote

e
ū
e
o
de
ra
&
ōe
de
an
ca
ca
o
vt
est
tra
la
8c
ici
is.
C
I
tu
ar
ila
No
ani
aut
ani
neq
non
el fi
est.
calis
gura
mo
mo
ona
tife
quote

Capitulum secundum de uera Solmifatione.

Vnde Solmifatio est cuiuslibet cantus per voces musicales iuxta ex-
gentiā mi & fa regulata modulatio. Vel solmifatio est debita cantus
per sex voces musicales expressio. Cantus vero vt hic accidentaliter di-
citur quilibet regulata notari siue melodię expressio. Quicquid em̃
debita arte est contextū ita vt cantari possit, id hic cantus vocatur, vt
sunt Responsorialia, Missarum introitus, Antiphonę, Sequentię, Gradu-
alia, Offertoria, & his similia. Et talis

**Solmi-
fatio est
duplex.**

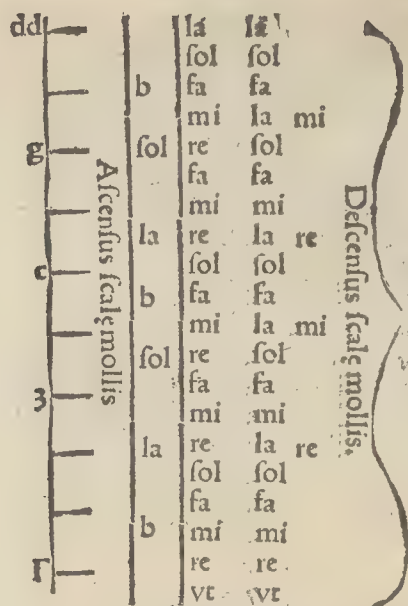
Regularis in cuius solmi-
fationis cātu sumunt vo-
ces in clauibus musicali-
bus posite & nullę exē-
hoc est in q̃ nulla ponit
coniūcta, & est duplex.

h duralis est q̃ ex naturali & pp̃a
melodia postulat mi in b fa mi
dicta a h duro, quia in clauē h du-
ro habet vocem durā scilicet mi.
b mollis quę ex naturali & pro-
pria sua melodia postulat fa in b
fa mi dicta a b molli, quia in tali
clauē b habet vocē mollē scz fa.

Irregularis seu ficta, est in cuius solmifatiōe cantus decantat
voces in clauibus q̃ in illis nō ponunt. Vel est q̃ eius cōiūctis
cōponitur, vt qñdo in c fa vt, sol in h mi, fa in G gręco canit
de qua inferius patebit in scala ficta seu coniunctarū.

<p>da</p> <p>ba</p> <p>c</p> <p>3</p> <p>f</p>	<p>Ascensus scale b mollis</p>	la	la	<p>Descensus scale b mollis.</p>
		sol	sol	
		fa	fa	
		mi	mi	
		re	la re	
		sol	sol	
		fa	fa	
		mi	la mi	
		re	sol	
		fa	fa	
		mi	mi	
		re	la re	
		sol	sol	
		la	sol	
		mi	la	
		re	sol mi	
fa	fa			
mi	mi			
re	re			
vt	vt			

Scala h duralis siue ascensus com-
munis omnium tonorum præter
quintum & sextum & primum cū
secūdo ad g sol re vt trāspositus.

De Solmifatione regulæ.

¶ Secunda regula. Volens ornate solmizare & perfectè aliquè tantum non debet voce explicita, sed implicita mutare. Si cantus ascendit niam, ita qd nō posset cōpleri per sex voces, tunc si ascendit, inferiorem vocē assumat obmissa superiore. Si vero descendit superiorem vocē capiat inferiorem subdicendo.

Tertia regula. Quando cantus transponitur a d sol re primi aut scđi ad g sol re vt, et si cātus ascēdit tūc in g sol re vt assumi debet in solmi sando media vox scilicet re & non vt, propter fa quod signat sub tsa lmi & ibi canit, & sol in c sol fa vt decātari debet, & la in d la sol re.

¶ Quarta regula, Si in aliqua clauē canit fa, tunc si ab eis saltus p quartā vel quintā aut octauam indirectā, tunc in tali ascensu vel descensu cantus fa exprimat, & si mi exprimitur seu decantat in aliq clauē, & sic saltus ad quintā vel quartā aut octauā, tunc debet in tali cātu decantari etiā mi, vel lscdm q post saltū ascendit vel descendit.

De transpositione Clauium in aliquo cantu.

VNDE & transpositio est clavis signata ob cāntus ascēsum vel descēsum de linea ad lineā translatio fūsum vel deorsum facta. De q̄ hāc obserua regulam primā. Quantū clavis transposita ascēdit tantū nota sequens a suo situ descēdit, & quantū clavis transposita descēdit, tantū nota sequens ascendit. ¶ **Alia regula.** Volens distantiā notarū iudicare, uideat quantū distet ultima nota primę clavis signatę, & quantū prima nota sequentis clavis ab vltima ptioris clavis distet ille p̄ talē considerationem inueniet cuilibet notę saltum.

Capitulum Tertium de Interuallis, siue

Modis Musicalibus.

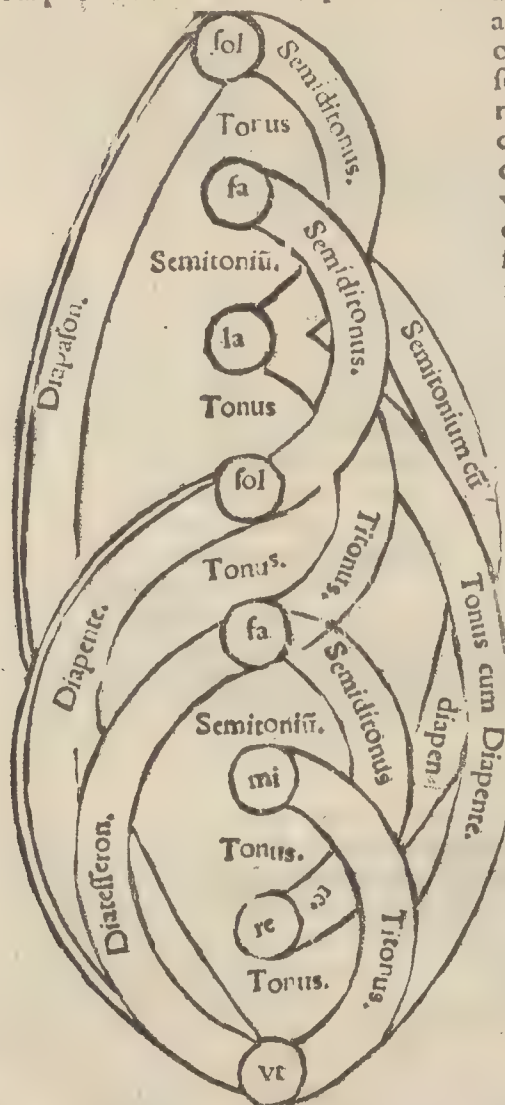
¶ **MODVS** Musicus est saltus vel distantiā vnus vocis ad aliam secundū ascensum vel descensum. Vel modus est certa melodia & debita vocum distantiā, & dicitur modus a modificatione siue a mensura, quoniam omnis ascensus vel descensus debita mensura cōtinetur. Sunt autē nouē modi principales & vsitati, quāuis sint plures minus vsitati scilicet Vnisonus, Semitonium, Tonus, Semiditonus, Ditorus, Diatesseron, Diapente, Semitonium cū diapente, Tonus cū diapente, Diapason. Minus vsitati Semiditonus cū diapente, Ditorus cū diapente. ¶ Vnisonus proprie loquēdo non est modus, quia nihil mensurat vel modificat. Est tamē vnisonus principium modorum, quēadmodū vnitas pluralitatis numeri est principium, ita æqualitas p̄portionū dicitur Boetio. ¶ Semitonium est saltus de voce in vocē p̄ secundā molliter sonans, & fit solū inter mi & fa voces, vel la & fa, & ecōuerso per secundā, p̄ vocem b mollē & h durā. ¶ Tonus est vocis a voce per secundā visibile rem distantiā potēnt sonans, dictus a tonādo. Tonare em̄ est potēnt sonare, & fit tonus inter omnes voces p̄ter mi & fa. ¶ Semiditonus constituitur ex tono & semitonio, ut est ascensus de re ad fa, vel de mi ad sol & ecōuerso. ¶ Ditonus est ascensus vel descensus per tertiā maiore sicut est de vt ad mi, vel de fa ad la. ¶ Diatesseron, causat ex duobus tonis & uno semitonio, ut est saltus de vt ad fa, de re ad sol, de mi ad la. Et dicitur primus modus perfectus, quia semper in se vnā & eandem mensurā tenet. ¶ Diapente, constituitur ex tribus tonis & vno semitonio, vt est ascensus de vt ad sol, de re ad la, de mi ad fa, de fa ad la, & est alter modus perfectus non varians in se mensuram. ¶ Semitonium cū diapente, causat ex tribus tonis & duobus semitonis, & non ex quatuor tonis, quia duo semitonía non cōplent tonum. Ex quo duo semitonía minora sunt, vt est ascensus de re quod est in arc fa in ff fa vt per sextā minore. Tonus autē non diuiditur per duo æqualia semitonía, sed maius & minus, sicut em̄ nouē diuiditur in quatuor & quinque, unde sicut bis quatuor nō faciunt nouē, sic duo semitonía minora nō cōplent tonum. ¶ Tonus cū diapente, constituit ex quatuor tonis & vno semitonio, vt est ascensus de vt ad la per sextā. ¶ Diapason constituitur ex quinque tonis & duobus semitonis, vt est ascensus de vt ad fa, vel

B.

de re ad

Modi perfecti.

Modi imperfecti.

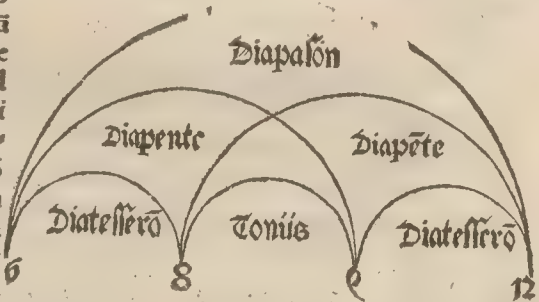
de read sol, vel de mi ad la per octauā, quia omnis octauā dyapason dicitur. Et nota qd nūq̄ pro quarta uel p quinta nec octaua accipiendū est post mi fa vel econuerso, qd sic esset falsus saltus et de scensus & variaret mēsuratio. ¶ Modi sunt duplices quidā pfecti & sunt qui eandē mēsurā quā retinēt mutare non possunt, sic est diateseron, diapente & diapason in quarta qnta & octaua. Quidā imperfecti sunt, q iam plus sāmīnus de pportione sibi assūmūt sicut secunda tertia sexta. Nam alia est secūda minor, q̄ semitonium dicit, & alia secunda maior q̄ tonus dicit, alia est tertia minor q̄ dicitur semiditonus, alia maior q̄ ditonus dicit. Alia sexta minor q̄ semitonium cū diapēte dicitur, vt patet in hac figura. ¶ Pythagoras philosophus numerorum princeps pportionū magister, q̄ toto suo numeris incumbēdo,

singula serie nitebatur. Nolens quidē auris iudicio fidem, nec de cōsonantijs constantiā adhibere. Tum qd non omnis auris ppter cōplexiones naturalis etatis, mutabilitatisq̄ dispositionis varietatē eq̄ bene iudicat de pceptis seu auditis. Tum quia & si auris bene temperata ad ea q̄ circa sonū & sonorum concordantias contingunt cum sibi

propriū non fallatur, tamē de pportione sonorū discernere, nihil est
 suū, imo potius rationis opus. Idem phūs diu anxius manēs quomō
 artē ratione & recte inueniret, vice quadā passim deambulans, hanc
 quoq; cognitionē mentalē circūuoluens quodā nutu diuino fabrorū
 officinas ingressus malleos super incudē ferreū mirabile harmoniam
 emittentes, stupensq; arrectis auribus modorū mulcedinē audiuit, &
 tanq; feruens rei veritatis inquisitor, ne in lacertis & hominū viribus
 lateret hęc concinētia, iussit inter se pmutatim malleos pmutari sin-
 gulos, quibus vicissim alteratis, rediit eadem simphonia vt prius. Ex
 quo animaduertit, nō in lacertis vlnarū tantā fore concordiā, tam nu-
 meri quā mensurę quā ponderis ratione. Numerus igit̃ malleorū erat
 quinq; sed qntus dissonans est eiectus. grandē licet dederit occasionē
 persui dissonantiā, de consonantijs iudicandū. Nam positis iuxta se cō-
 trarijs, peiora prę alijs aut meliora esse vidētur. Consideratis itaq; pō-
 deribus malleorū, ita vt primus cōtinebat duodecim vncias, secundus
 nouē, tertius octo, quartus sex, & experientia patebit. Malleū quartū
 ad malleum primū diapason sonare, quia ad eū duplex est, & rursus
 malleus primus ad malleū secundū. Similiter malleus tertius ad mal-
 leum quartū diatesseron resonabit, quia vtrinq; est pportio sesqui-
 tertia. Malleus vero secundus ad quartū, & itē malleus primus ad mal-
 leū tertium diapente tonabit, qā vtrinq; pportio sesquialtera. Malle-
 us vero secundus ad malleū tertium tonū in sesquioctaua resonabit
 pportione, hic tamē consonantia nō est sed consonantiarū pars vt pa-
 tet in hac figura. ¶ Quia tres consonantię musicales primū a Pitha-

gora, vt dictum est
 sunt reperte, q̃ in p-
 portionibus fundā-
 tur. Vnde opere pre-
 ciū est de talibus ad
 propositū seruiēti-
 bus aliquid deūni-
 nare. Prima igit̃ cō-
 sonantia diapason
 cōstituta est i dupla
 pportione. Est aut̃
 dupla pportio vbi
 maior numerus cō-
 tinet minorē p̃cise
 bis. Et dicit̃ diapa-
 son a dya. quod est

duo & pan quod est totū, eo q; numerus maior continet minorem in
 se bis, & dicitur prima perfectio diapason, quia eius diuisio est &
 fundatur sub vno bis reperto. Exemplum.

C finale. D finale. C grave. F grecum.
 Malleus 4. malleus 3. malleus 2. malleus 1.
 6. pōderū. 8. pōderū. 9. pōderū. 12. pōderū.

16	12	8	6	4	2
8	6	4	3	2	1

Secunda consonantia est Diapente & constituitur ex sesquialtera proportione. Est autem sesquialtera proportio, ubi numerus maior continet minorem in se totum, & ultra hoc alteram, id est mediam partem numeri minoris, et dicitur sesquialtera a sesqui id est totum & alia id est media pars, quia maior numerus continet in se minorem, et cum hoc media pars minoris, ut hic

18	15	12	9	6	3
6	5	4	3	2	1
12	10	8	6	4	2

Tertia consonantia est diatesseron & constituitur in proportione sesquitercia. Est autem sesquitercia, ubi maior numerus continet minorem totum & eius tertiam partem scilicet minoris, & dicitur a sesqui id est totum & tertia id est tertia pars propter eandem causam, & hec consonantia puta diatesseron, dicitur tertia perfectio, quia eius divisio fundatur super numero ternario id est tertia parte, ut in exemplo.

20	16	12	8	4
5	4	3	2	1
15	12	9	6	3

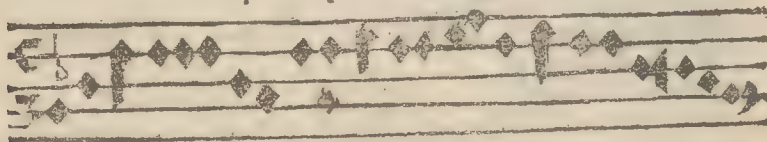
¶ Tonus quavis consonantia non sit sicut dictum est. Quia tamen est pars consonantiarum constitutus est in proportione sesquioctava. Est autem sesquioctava proportio, ubi maior numerus continet in se minorem totum & eius octavam partem. Quando enim subtrahitur 8 a 9, manet unitas, modo unus est octava pars de octo, & dicitur a sesqui id est totum & octava id est octava pars propter eandem causam, ut patet in exemplo.

18	9
2	1
16	8

Sesquioctava.

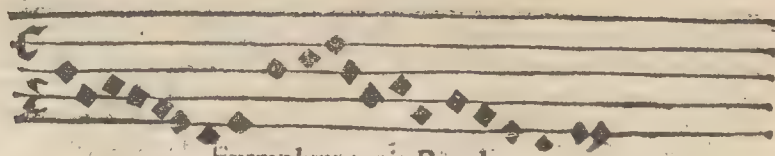
Directorium modorum Musicalium in notis.

Exemplum primæ Regulæ.

Exemplum secundæ Regulæ.

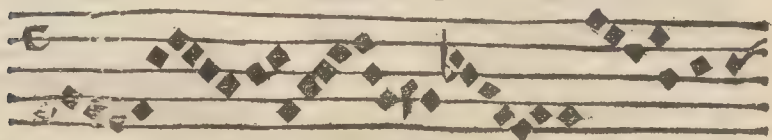

Exemplum tertie Regulę.

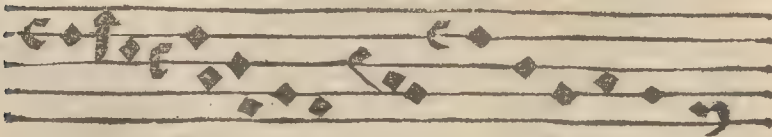
Vbi in b fa b mi fa canit qñ ad g sol re ut trāspōnīt, ut patet in regula

Exemplum quarte Regulę.

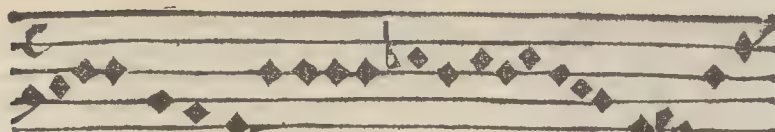
De transpositione cantnm.

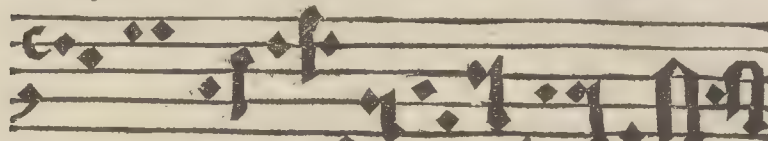
Directorium modorum Musicalium.

Er trini sunt modi quibus omnis cantilena, con.

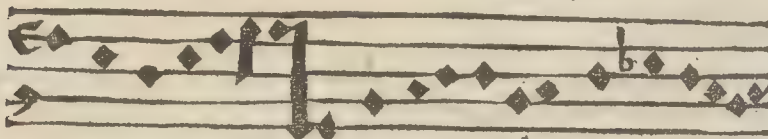
textitur, scilicet. Unisonus Semitonium. Tonus. Se-

miditonus ditonus diatesseron di a pen te

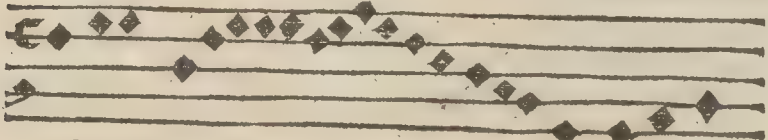
Semitonium cum diapente. Tonus cum diapente adhuc

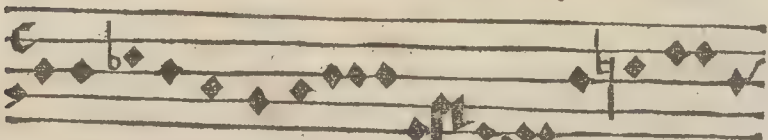
modus diapa son. Si quem delectat eius hunc modum esse

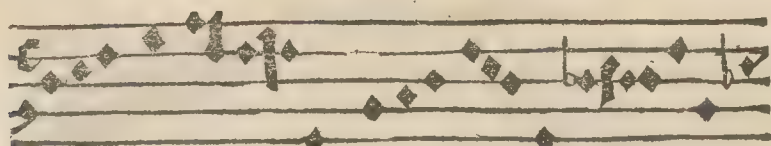
cognoscat, cumq; tam paucis modulis tota harmonia

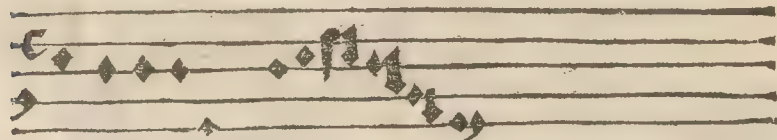
formetur: utilissimum est eam alte memorie commenda

renecab huius modi studio requiescere donecuocum

interuallisco gnitis harmonie totius facillime queat

comprehendere notitiam:

Capitulum Quartum de cognitione Tonorum.

QVVM INNatus sit nobis a generalibus ad specialia magis procellus, ille philosophorum omnium princeps, ac naturalis intelligentie lumen Aristoteles primo de Phisico auditu declarat. Cōgruo igitur ordine post modorum explanationē, ad declarationē Tonorum trāseamus. Vnde Tonus ut hic accipit̃, est certa regula secundū quā ducimur in alicuius cantus regularis cognitionē. Nequit ergo cantus expedire cantari nisi ante cognoscatur tonus eius, cum ipse sit directio melodie, quare conuenienti ordine visum est prius de solmisatione, & interuallis modorum. Iam de Tonis pertractare proposui. Vnde grecorum quatuor tantum tonos obseruat autoritas, Prothū scilicet, deutherū, Tritū & Tetrardū. Latini vero octo assumere, singulos in duos diuidētes puta, Autentū & plagalē, ut Prothū in primū & secundū, deuterū seu deutū in tertium & quartū &c. Apud latinos itaque enumerant̃ octo toni, quorum quatuor a numero impari denominati Autenti siue autēfici vocantur quasi heriles, qui scilicet autoritatē habent altius ascendēdi, puta a sua finali octaua, ex regula, & nonam vel decimā ex licētia, sub notā vero finalē ex regula descendēdi, vnā & raro tertā habent facultatē, & tales sunt quatuor, Primus, Tertius, Quintus, & septimus. Quatuor vero reliqui a numero pari nomina sortiunt̃. Plagales quasi terrestres & humiles vocantur, qui a nota finali ex regula quintā autoritatē habent ascendere, & sextā ex licētia sub notā finalem, quartā fas illis est descendere, hi sunt Secundus, quartus, sextus & octauus. Vnde impar uult sursum, sed par descendit deorsum. Impar ad octauam scādit subitus nisi solā. Par subitus quartam sursum gradiendo.

De finalibus Tonorum.

FINALES sunt literę cantum terminatiue, in his enim cantus regularis, & non trāspōsitus terminari debet, & sunt numero quatuor.

D sol re	In quas finit	primi	secundi	
E la mi	omnis catus.	tertij.	quarti	tonorum
Scilicet ff fa vt		quinti &	sexti	regulariū
G sol re vt		septimi	octau.	

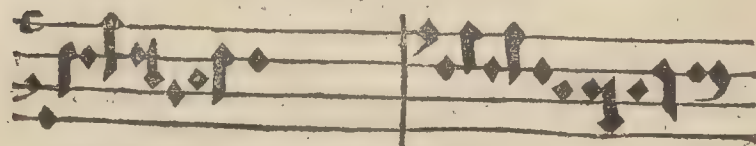
De ambitibus Tonorum.

Vnde ambitus nihil aliud est quàm circuitus seu spatium tonis pro ascē-
su ac descensu Musico rum auctoritate cōcessum. Conceditur autē cuiq̃
tonorum nō plus quam decem notę seu voces, in quibus cursum suū
habent vt in hac figura claret.

60										
8										
c										
f										

Cognoscuntur etiā toni per repercussiones. Nam toni Autenti qui ma-
gis ascendunt habent repercussiones suas per saltus maiores scilicet per
quintā sextā & octauā. Plagales vero habēt repercussiones per saltus
minores scilicet tertiam quartā & illi nō multū ascendūt. Repercussio
ergo primi toni est de re ad la per quintā. Secundi uero de re ad fa per
tertiam. Tertij toni repercussio est de mi ad mi per quintā, vel de mi ad fa
per sextā. Quarti de mi ad la per quartā. Quinti de vt ad sol per quin-
tā. Sexti de fa ad la per tertiam. Septimi de vt ad sol per quintā, & disce-
runt a quinto. Quia septimus ascendit de g sol re vt ad d la sol re, cuius
octaua est sol. Quintus vero ascendit ad ff fa vt ad c sol fa vt, & eius
octaua est fa. Octauus de vt ad fa per quartā, vt patet hic.

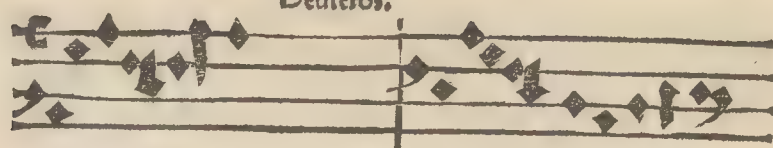
Prothus.

Re la fit primi

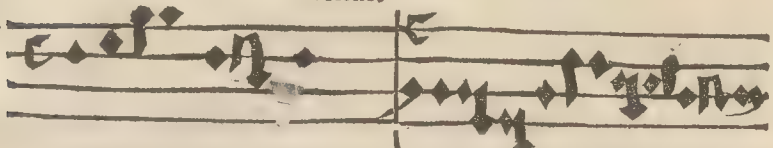
Refa dat norma secundi.

Deuterus.

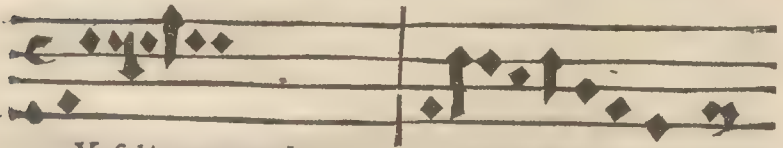
Mi mi dat tertius. Mi la poscit sibi quartus.

Tritus.

Vt sol quintus petit. Sextus fa la sibi querit.

Tetrardus.

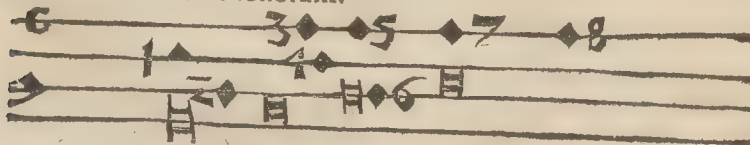

Vt sol impar tetrardus. Vt fa postremus habebit.

De Tenoribus tonorum cum differentiis ac
psalmorum applicatione.

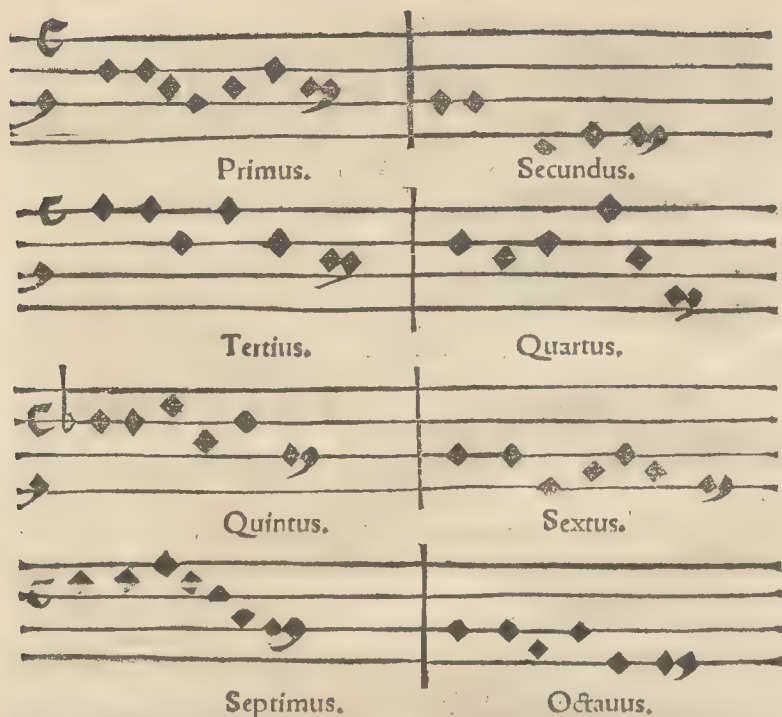
Tenor toni est breuiuscula melodia quę modulatur sub his dictiõibus
seculorum amen, quę corrupte cõsonantibus obmissis hanc dictiõem
Euouae, In ecclesiasticis canticis fini subiuncta designant hic. Tenora
tenendo nomen sibi vendicat, tenere em̃ debet totã cantus melodiã cui
adiudicatur, & ne is ex suo tono in alium euaget. Tot aut sunt tenores
quot sunt toni, quorũ pleriq; multas habent differentiã, q̃ non necesi
tatis causa, sed ornatus gratia ob faciliorem & suauiore cantorum
inceptionem pro principali tenore toni sepe ponuntur, in hac figura
patent tenores cum suis sedibus finalibus.

Tenores tonorum.

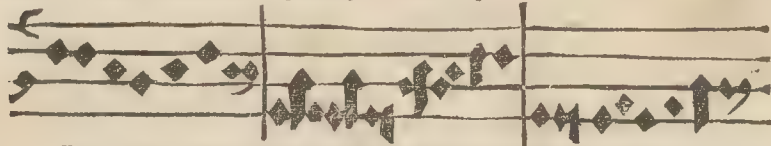

Sedes finales I 3 5 7
2 4 6 8

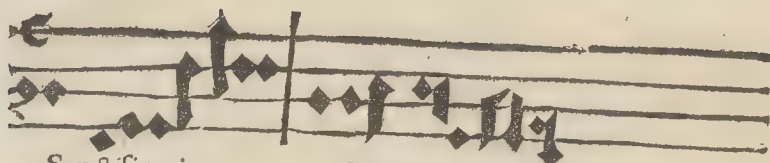
Sequuntur Finalia tonorum.

Primus Tonus non transpositus finit in d sol re. Cuius repercussio est de re ad la ut ostensum est p diapente, & dicitur primus tonus Autentus, quia a nota finali potest ascendere octauā & raro plus, & in eodem tono in c sol fa vt semper canitur fa, & in alamire mi vel fa secundum exigentiam ascensus, ut dictum est in regulis. Qui tonus habet clauis iniciales ff. g. rara clauis nisi quādo transponitur cantus ibidem & tunc sol decantabitur in c sol fa vt, & fa in b fa b mi, & clauem acutam, hoc est alamire possidet, & secundū diuersitatē habet differentias varias, quia quatuor Capitale Euouae, siue seculorum Amen. Regit cantus incipiētes in d graui per tertiam ascendentē, vel per secundam descendentem ad C graue, vt in exemplo

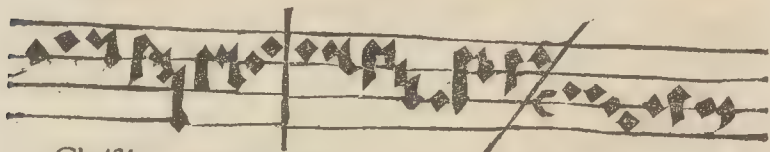
Capitales primi. Gloria tibi trinitas. Ecce crucem domini.
Idem capitale etiam regit Cantus in ff. graui per Dyatesseron ad C graue descendentes.

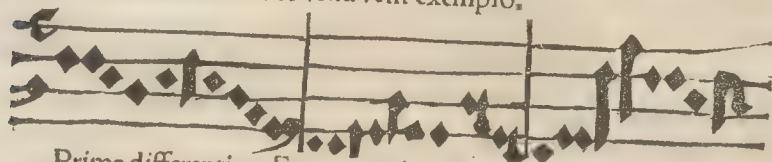
Sanctificauit.
Exclamauerunt
Traditor autem.

Christi virgo.
Etiam in ff. graui sursum ascendentes
vt hic.

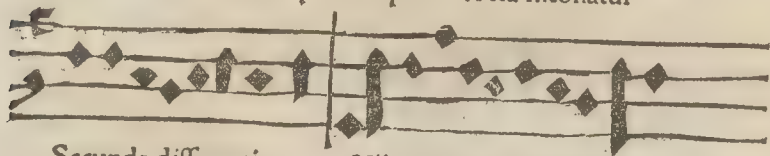
Quando transponitur primus ad g tunc tenorem suum incipit in d la sol re, ut hic.

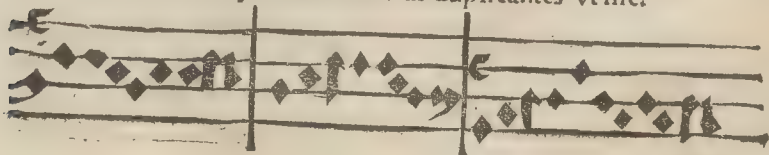
Christi virgo. Circumdederunt. Modulatio eius.
PRIMA differentia primi toni regit Cantus surgentes in C graui ascen-
dentes leuiter ad alamire & vltra, vel ascendentes subito a C & D gra-
ui ad a acutam Clauem & vltra vt in exemplo.

Prima differentia. Ecce ego mitto vos. Gaudeamus omnes
Leuiter ascendentes Rorate subito ascēdētes
SECUNDA differentia. Respicit cantus incipientes in D graui subit-
o ad alamire ascendentes per Diapente & ita intonatur

Secunda differentia Hij qui linguis loquebantur.
TERTIA differentia considerat cantum principium habentem in ff
grauī per tonum ad g graue ascendentem, & a g sol re vt ad alamire
per secundam ascendentem, vel de ff. graui mox ad a la mi re per Di-
sonum ascendentem, & ibidem notas duplicantes vt hic.

Tertia differentia. Nisi tu domine, Domine quinq; talenta.

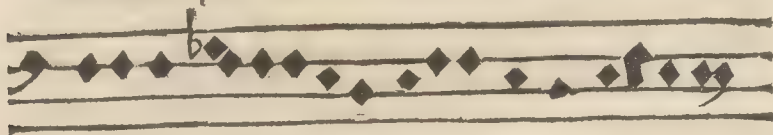
QVARTA differentia regit cantus initia habentes in a la mi re, de orsum descēdentē non nūq; etiam in ff. graui eadem differentia respicit surgentes sed differt a tertia differentia vt hic.

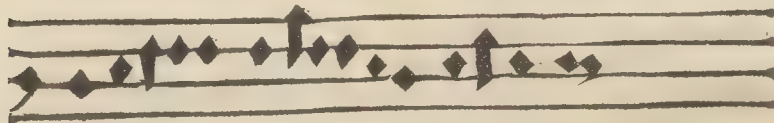
Inclinauit dñs aurē suam
Quarta dñia. Exi cito in plateas. Salue. Apertis thesauris suis. Diffusa est gratia.

PSALMOS omniū Tonorum quibus in diuinis vtimur laudibus duplices inuenimus minores & maiores. Minores ōnes psalmi dicuntur, præter duo cantica scilicet diuę virginis Marię quod dicit Magnificat, & Zacharię quod dicitur Benedictus. Psalmi minores primi toni incipiunt in a la mi re & finiunt secundū finale toni. Maiores uero in ff graui & finiunt etiam secundū finale differentiarum suarum

Intonatio psalmorum Minorū cum Maioribus.

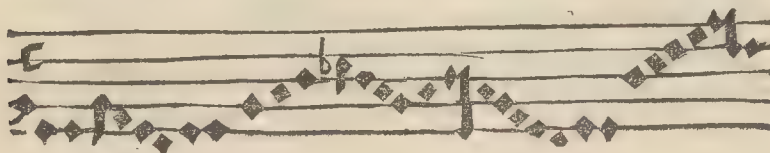

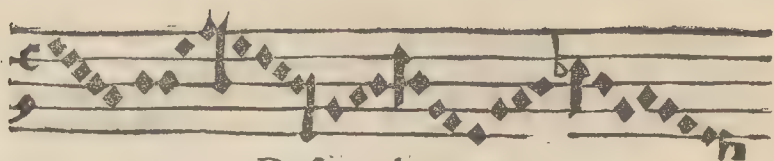
Laudate pueri dominum laudate nomen domini.

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel, &c.

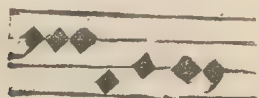
Ambitus primi toni cum solmisandi modo eiusdem,

De secundo tono.

SECUNDVS Tonus plagalis est & finitur cum suo Autēto in d sol re, & a nota finali ascendere potest sextam vel septimam ex licentia, & descendit quartam vel quintam. Cuius repercussio est de re ad fa per Semiditonium de re quod est in d sol re, ad fa quod est in ff fa vt, & est eadem solmisatio vt in primo nisi vt habeatur aduertentia ad E la mi, & d sol re, propter descensum, vt accipiatur superior vox Et habet clauus iniciales septem Γ. Græcum A. C. D. F. F. G. graues & a acutam & nullam habet differentiam, & intonatur sic eius seculorum Amen.

psalmi Minores incipiunt in ff. graui
Maiores vero in C graui sic

Euouae secundū.

Dixit dominus domino meo sede a dextris meis.
Nunc dimittis seruum tuum domine.

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.

Exempla Iniciatiua in Γ Græco.

Educ de carcere.

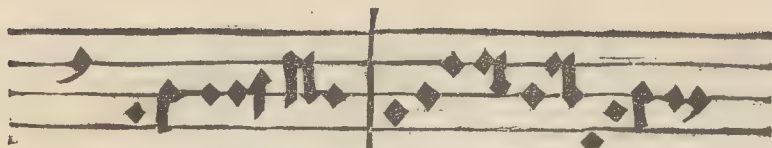
C In A exemplum.

Salue.

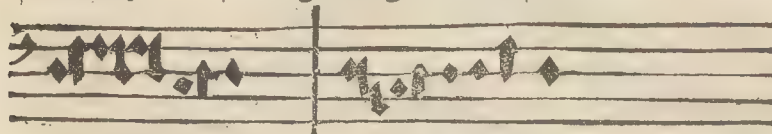
Exemplum est feria ij, post ludica.

Ecce aduenit

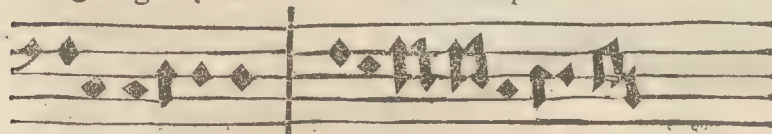
C ij

In C. Ait petrus Sicut lilium inter spinas.
Exemplum ubi in D graui regit cantus vt hic.

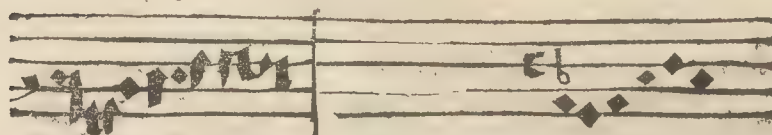
O rex glorię. Hic mundum spernes.

Ecce Maria In ff. graui. Audi israhel.
In E & A regit etiā cantus, sed tunc trāspōnūtur ad a la mi re vt hic.

Cibauit eos. Fuerunt, In A acuta. Da pacem domine.
Non nunq̃ etiā possidetur G graue pro suo initio & tunc can-
tus transpositus erit vt hic,

Colle ge runt Vel hoc exemplū, Da pacē domine.
Ambitus secundi toni cum solmisandi modo.

De tertio & quarto tono.

TERTIVS ET QVARTVS Tonus finiunt in E la mi, & in ambobus in c sol fa vt, fa canitur, & in b fa h mi, mi canitur, & in a la mi re, la descendendo, & in quarto canitur la in E la mi, propter eius descensum, & differt tertius a quarto, quia tertius habet suam repercussionem per quintā de mi ad mi, vel per sextam demi ad fa. Quartus vero habet suam repercussionē de mi ad la per quartam. Psalmi autem minores tertij toni incipiunt in c sol fa vt. Maiores vero in g graui. Quartus vero Minores psalmi incipiūt in A la mi re. Maiores autem in E graui. Et finiuntur secundum ipsorum finalia.

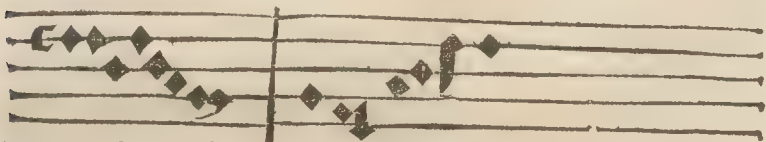
Principia tertij Toni magis vsitate sunt hæc. Drara clauis E. ff. g. Graues communes &c. acuta capitalis tonus regit Cantus in his clauibus hoc modo.

Capitalis, in D iaro. Surge virgo. In E graui. Calicem.

Tertij Toni differentia sunt quatuor.

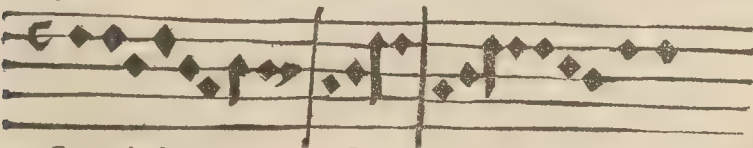
Prima differentia respicit cantus incipium habentes in ff graui deorsum tendentes, & sic intonantur.

Prima differentia.

Quando natus.

Secunda differentia considerat cantus consurgētes in g graui ascendentes per tonum ad A la mi re, & ab a la mi re ad c acutā ascendentes hoc pacto.

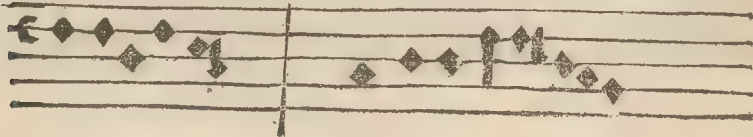

Secunda dñia.

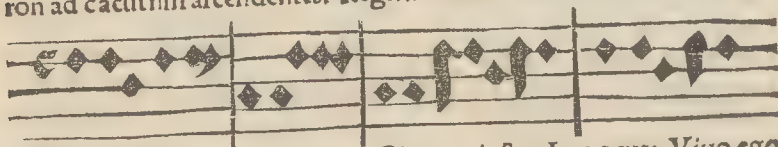
Surge.

Salua nos christe saluator

Tertia differentia Regit cantus incipētes in eadem clauē puta g graui ad a la mi re ascendentes, & ibidem duplicantes notas v hic.

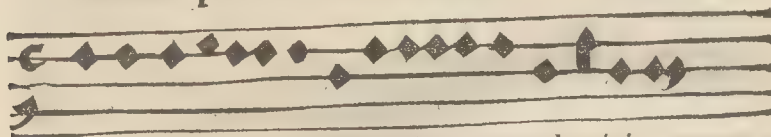

Tertia differentia. Omnia quęcūq;
QUARTA differentia: Respicit cantus principium suum habentes in duabus clauibus videlicet in g graui, & c acuta in g. per diatesseron ad cacutnm ascendentes. Regitur etiam cantus in c sol fa vt sic

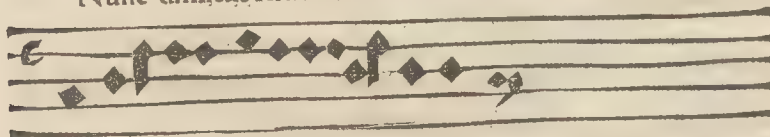

Quarta differentia, Orietur. Simeon iustus, In c. acuta. Viuo ego

Intonatio psal morum Minorum & Maiorum.

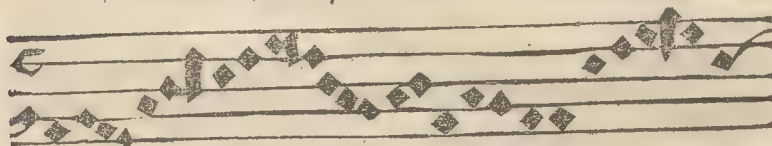

Laudate pueri dominum laudate nomen domini.
 Nunc dimittis seruum tuum domine,

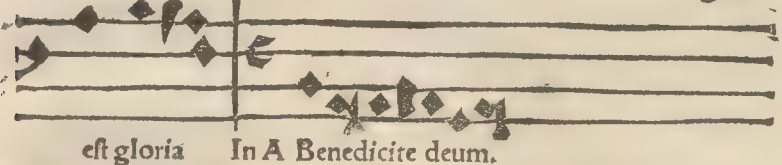
Magnificat anima mea dominum.
 Benedictus dominus deus israel

Ambitus Tertij Toni cum solmisatione

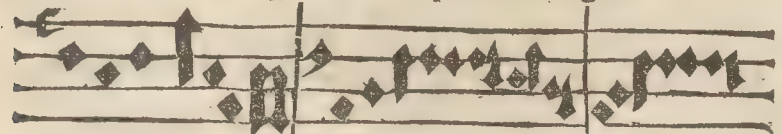

De quarto Tono cum differentijs

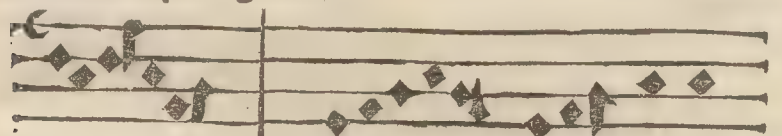
QUARTVS tonus habet ista principia magis vsitata scz. C. D. E. ff.
 G graue, & a acuta. Capitale seculorū Amē. Cōsiderant cātus principiu suū inchoātes in d, e, in ff grauibz, & a acuto, sed diuersimode sic

Prima differentia regit cantus incipientes in C graui sic.

Secūda dñā Respicit Cantus incipientes in D graui ascendentes
Gradatim vsq; ad G graue sic.

Tercia dñā. Considerat initium Cantus surgentiū in D. graui.
Ascendentes subito ad alamire hoc pacto.

Tamen vt communiter hec differentia transponitur cum suis
Antiphonis ad Alamire. & tūc in solmisatiōe sua habebit sol in c
sol fa vt, & fa in b fa mi sic.

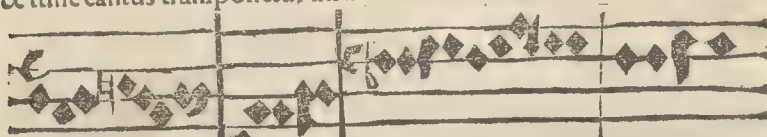
D

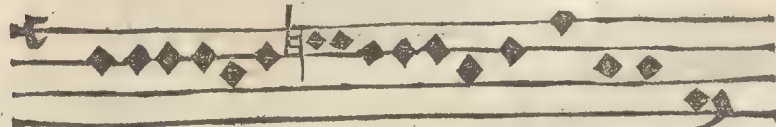
Tercia differentia trans-
posita cum cantu suo.

Ante thorum huius Paradisi porte.

Quarta dñia. Considerat cantus capientes sua inícia in e graui ascē-
dētes per Semiditoniū ad g sol re vt. Aliquū vero in c sol fa vt, sed raro
& tunc cantus transponetur ad a la mi re hoc modo.

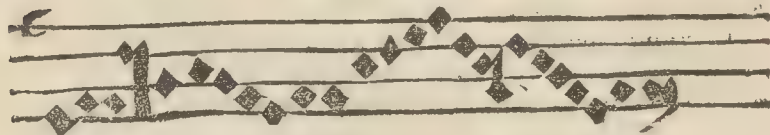
Quarta dñia. Fidelia. O mors mea ero mors. Factus sum.
Intonatio Psalmorum Maiorum & Minorum

Laudate pueri doninū laudate nomen domini.
Nunc dimittis seruum tuum domine.

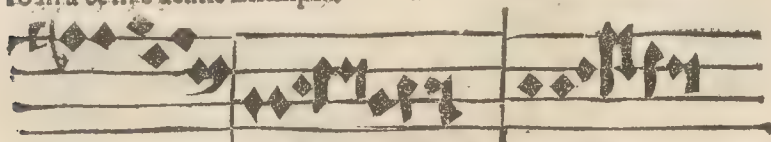

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.
Ambitus Quarti Toni cum solmifatione.

De Quinto & Sexto Tono:

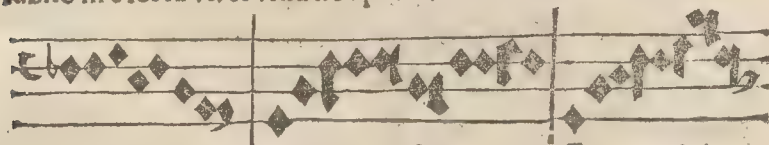
Quintus & Sextus Tonus finitur in ff. fa vt. Repercussio aut Quinti est de vt ad sol. hoc ē de f. graui ad cicutū. Sexti vero de fa ad la p. tercia maiorē scilicet de ff. fa vt ad a la mi re. In quibus tonis in c sol fa vt semp sol canit. & in b fa hmi b rotundū signari debet. & in qnto tono semp habeat aduertētia ad la ind la sol re. et ad mi i a la mire. In Sexto vo ad la in a la mi re. ppter descēsum Psalmi Maioris tā quinti q̄ sexti in ff. incipiunt. Minores vero quinti Toni in e sol fa vt. Sexti vo in a acutū. Ratio quare in b fa hmi. signat b rotundū in Sexto & quinto tono ppter quartā indirectā de ff. fa vt ad b fa hmi. & ecōtra. Nā si b fa hmi. mi decantaret falsa cōmitteret quarta vt dictū est in capitulo de modis. ¶ Quinti Toni incia magis cōmunia sunt hęc scilicet ff. g. graues a & c acute. & habent vnā differentiā. Capitale eius regit cantus surgētes in ff graui ad a acutū ascendētes. etiā in g graui. quāuis ratio in a & in c acutis Exempla.

Capitalis. Illu mina re In G. graui. Letare

Miserere In A. Vincenti. Fons ortorū. Ecce deus.
Differēcia eius vnica erit. Cantus incipientes in ff. graui ascendentes subito in c sol fa vt. & vltm hoc pacto.

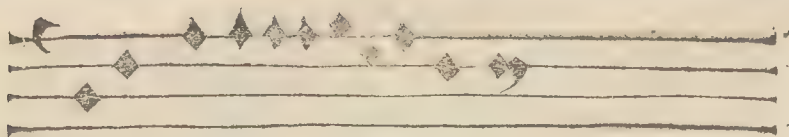

Differētia qnti vnica. Bene omnia fecit. Ecce concipies.
¶ Intonatio Psalmorum maiorum & minorum.

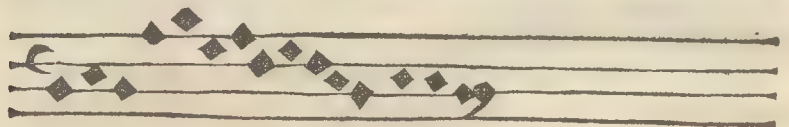

Dixit dominus domino meo, sede a dextris meis.
Nunc dimittis seruum tuum domine,

Dij

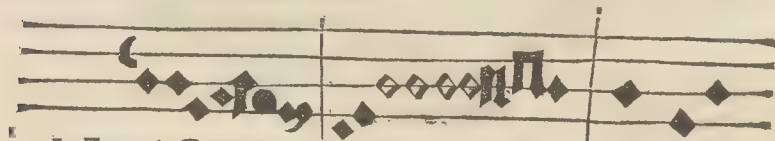

Magnificat anima mea dominum,
Benedictus dominus deus israel.
Ambitus Quinti Toni cū mō solmifandi.

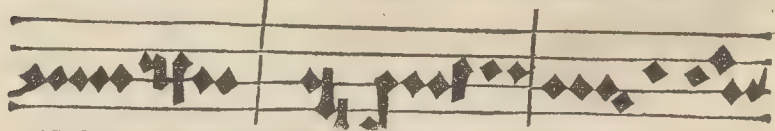

De Sexto Tono.

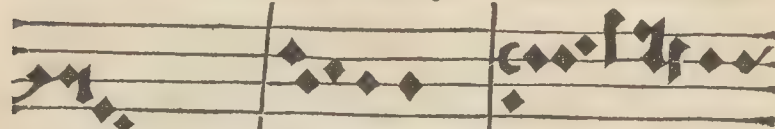
Sextus Tonus habet istas Claves iniciantes cantum suū videlicet C.
D. ff. graues, & acutā, g interdum possidet cū transponit cantus ad
c sol fa vt. Eādem clauem c acutā habet transpositā, & ibidem cantus
terminatur suus vt sic.

In Egrauī, Capītalīs. Qui māducat carnem meam, In D. In

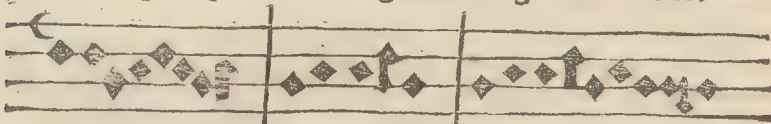
Mediō ecclesie. In ff. O admirabile, Resurrexit dominus

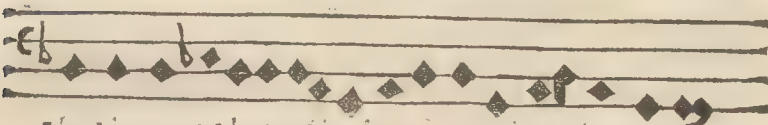
alleluia, In a acuta, Vidi dñm, In G. graui, Beatus. Ni

cólaus. In c acuta. Are dei. Flauit auster. · Hic Tonus habet vnícam
differentiã. quę respicit cantus surgentes in ff. graui tali modo.

Differentia eius. · Benedictus. · Benedixit filijs.
Intonatio psalmorum eius.

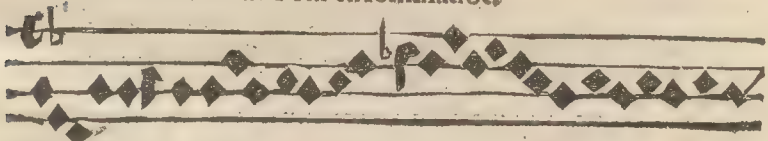

Laudate pueri dominũ laudate nomen domini,
Nun c dimitte seruũ tuũ domine.

Magnificat anima mea dominũ.
Benedictus dominus deus israel.

Ambitus Sexti Toni cũ solmisatiõe.

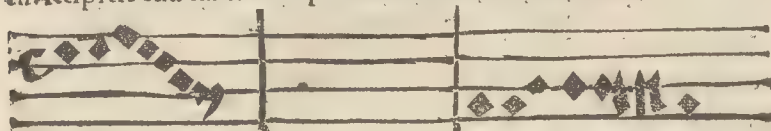

De Septimo Tono.

Septimus Tonus finit in g sol re vt, & habet suã rep̃cussione de vt ad
sol per quintã, & ascendit de g sol re vt ad sol p̃ octauã. In quo maior

Dij

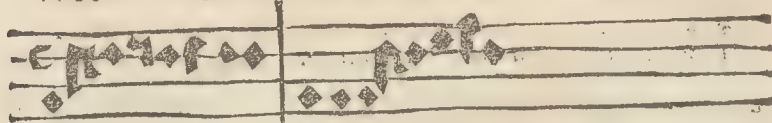
Aduertencia est in d la sol re: vt superior vox prodescer su accipiat sol.
 licet sol. Hic Tonus habet principia clauum cōia ista scilicet g. graue
 a c d acutas. & habet quatuor differēcias. Capitalis regit cantus inci-
 pientes in g graui. Nōnūq̃m per tonū ascendentes. Interdū per Di-
 tonū surgentes. Aliquando vero per Diatēsseron ascendentes ad cacu-
 tū. Respicit etiā cantus incipientes in a acuto. vt in exemplo.

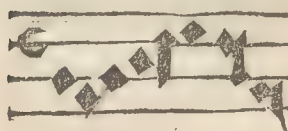
Capitalis. In g graui sic p Tonū. In virtute tua.

Apparuerūt. per Di tonū. Viri galilei. per Diatēsseron.

Confortatus est. Hic est vere martyr. In a acuto.

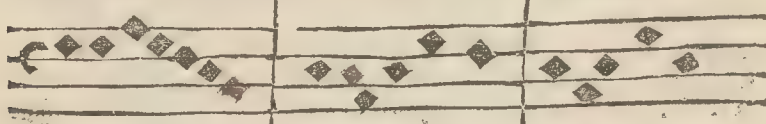

Electi sunt in christo.

Differētia prima.
 Regit cātus inci-
 piētes in g graui
 subito ascendētes
 p diap̃re ad d la
 sol re. vthic

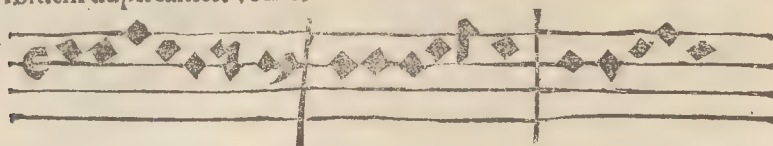

Differentia prima. Factus est. Gabriel.
 Differentia secūda. Respicit cantus surgētes in h duro sic

Secūda differentia. Mirificauit. Redemptionē.

Differentia tertia. Considerat cantus incipientes in c. acuto, notas
ibidem duplicantes, vt hic.

Tercia differentia. Dixit dominus. Omnis spiritus.

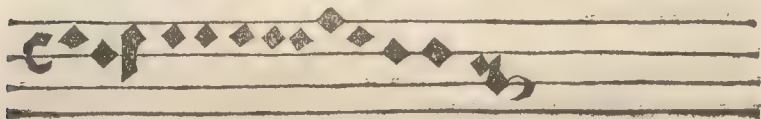
Quarta differentia. Respicit cantus surgentes in d la sol re. Aliquando
per Tonū descendentes. Non nūq̄ vero per Semidit onū. hoc pacto.

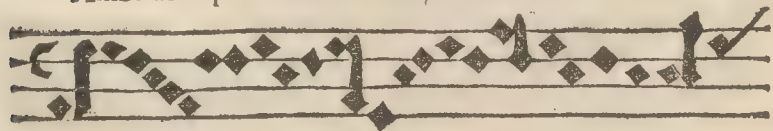
Quarta dñia. Sit nomen. Ingred̃sa agnes. Tu es petrus.
Intonatio psalmorum Maiorum & Minorum, q̃os incipit i d acuta sic,

Laudate pueri dominū laudate nomen domini.
Nunc dimittis seruum tuū domine.

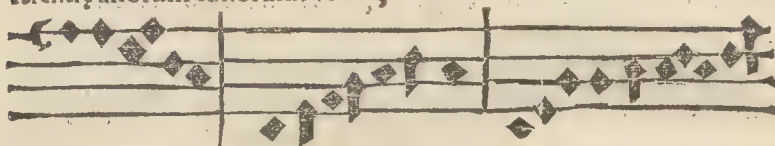

Magnificat anima mea dominū.
benedictus dominus deus israel.
Ambitus Septimi Toni cū solmifatiōe.

De Octauo Tono.

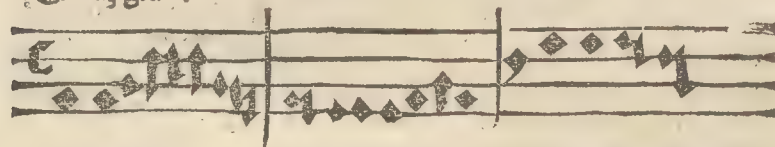
OCTAVVST Tonus finit in g sol re vt. cū suo āutento septimo: & hābet suā repercussionē de vt ad fa p diatesseron. hoc est de g sol re vt. ad c sol fa vt. & hoc potest descendere sub notā finalem quartā. Aliquū quintā ex licentia. In quo aduertētia, est in a la mi re. & b fa h mi quia p descensu accipit la in a acuto. & in h duro mi. & habet septē principia clauū p inceptiōe sui cantus scilicet c. d. ff. g. graues. a h & c acutas. & quatuor differentias. & vnā irregularē quē a quibusdā Tonus pergrinus dicit, quē differētia melodīā octauī Toni habet & finē Ideo aut dicit irregularis, quia finis differētiē dicit super melodīā regulatā descendit. Sed tamen iste finis est positus facilitatis causa. sicut & alię differētię aliorum tonorum. vt hic,

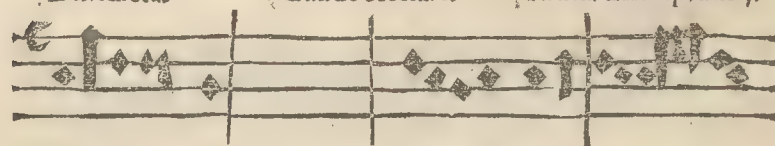
Capitalis In C. graui. Stabūt iusti. Sapientia clamat.

In d. graui dupliciter. Primo per tonū. ascendētē ad a la mi re. ad c. a cutū. vel. descendētē ad ff. graue. Secundo per. diatesseron a. g. graui surgentes ad c. acutū ascendentes Exemplū primi.

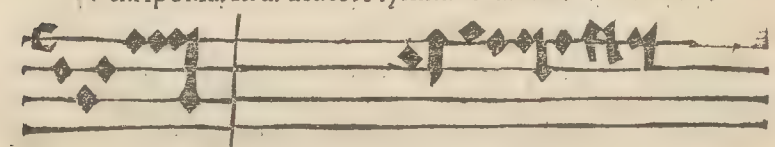
Spiritus domini.
In d. graui.

Benedicta. Gaude & letare. Iudea. Exemplum ij.

Veni sponsa. In a. acuto. Hymnum cantate. Inuocauit.

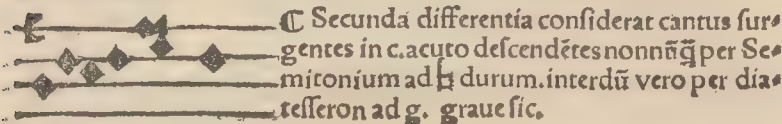

In loco pascue. In h duro. Laudabilis populus.

Prima differentia regit cantus incipientes in ff. graui sursum ascendentes. vt hic,

Prima dñia. Hora est iam. Et dicebant adinuicem.

Secunda differentia considerat cantus sur-
gentes in c. acuto descendentes nonnūq̃ per Se-
mitonium ad h durum. interdū vero per dia-
tesseron ad g. graue sic.

Zachee festinans.

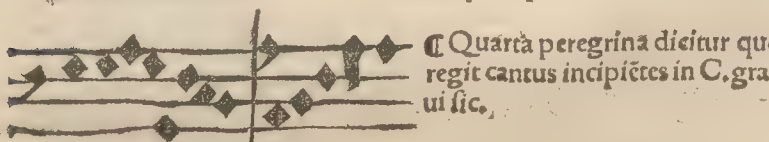
Secunda dñia. Deo nostro. Lumen ad reuelationem.

Tertia differentia. Respicit cantus incipientes in eadem clauē acuta c
hoc est, in c sol fa vt. notas ibidem duplicantes sic.

Tertia differentia.

Factus est repente.

Quarta peregrina dicitur que
regit cantus incipientes in C. gra-
ui sic.

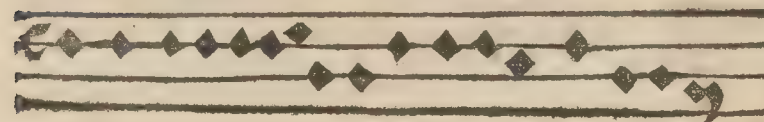
Peregrinus.

Alle dei.

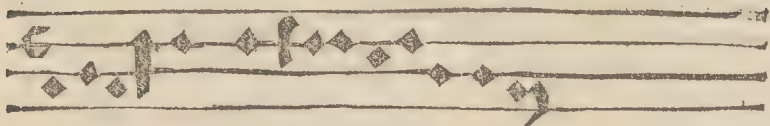
Tali tenore tonus cantabitur peregrinus.
In exitu israel de egipto.

Intonatio psalmorum eius.

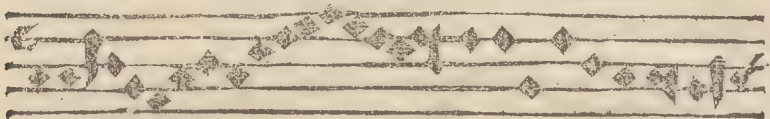
E

Laudate pueri dominum laudate nomen domini.
Nunc dimittis seruum tuum domine.

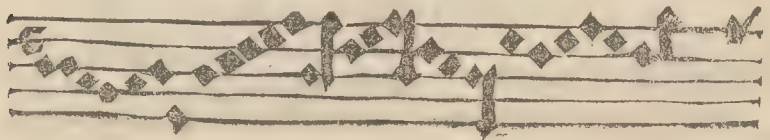
Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.

Ambitus Octavi Toni cum solmisatione.

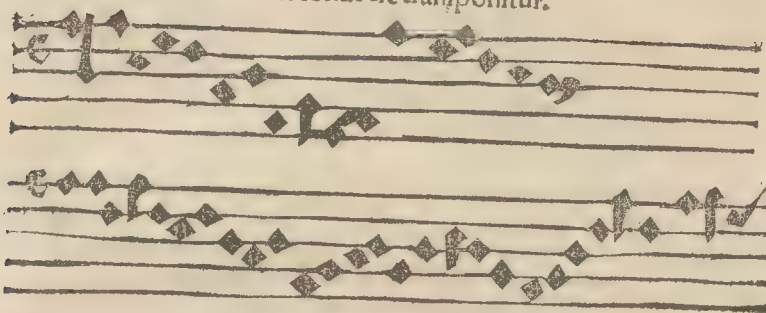

De Transpositione Tonorum

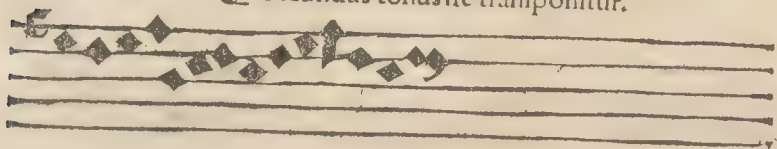
Omnes Toni transponuntur, preter septimum & octauum, & hoc propter nimium ascensum possent tamen transponi, ad aliquam clauē inferiorem, preter d la sol re Est enim transponere cantum a loco proprio remouere. Toni autem debent transponi in clauibus vbi possent habere suas repercussiones. Tonus enim primus cum secundo transponitur ad sol re ad a la mi reper quintam. vel a d sol re ad g sol re vt. licet raro Tamen cōmuniter fit in cantu Mensurali talis transpositio. Tertius & quartus ab e la mi ad b fa ti mi. Quintus & Sextus ab ff fa vt. ad c sol fa vt. & si transponitur cantus ad d la sol re erit secundi toni. Quia talis a d sol re per octauam ad d la sol re transponitur. Notandū est q̄ tam Autenti quam Plagales Toni dum transponuntur seruant easdem repercussiones quas in clauibus non transpositis habebāt. Aduertēdum est etiam q̄ omnis autēntus q̄ plagalis tonus transpositus potest descendere sub notam finalem per quartam vel quintam, & potest descendere a nota finali quintā vel sextam. Sed Tonus plagalis transpositus e contra ascendit a nota finali, per quartam vel quintā, & descendit sub nota finali quintam vel sextam, vt in exemplo.

Primus tonus sic transponitur.

¶ Secundus tonus sic transponitur.

¶ Nota in omnibus tonis transpositis in b fa^h mi mi canitur. in c sol fa vt fa si in prædictis clauibus finiuntur scilicet in a la mi re b fa^h mi. c sol fa vt. excepto quarto qui interdū ad a la mi re transponit per quatuor tam de e la mi in quos fa canitur in b fa^h mi, & sol in c sol fa vt. sicut dictum est in differentia tertia quarti toni. Omnium itaque tonorum transpositorum eadem est intonatio psalmodiarum minorum quam maiorum quæ est in clauibus non transpositis.

Sequitur de schala ficta.

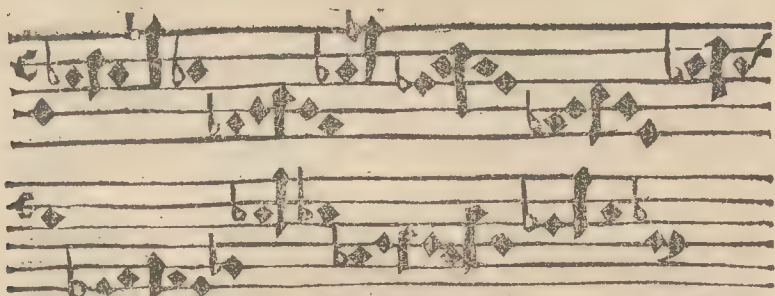
MUSICA ficta quæ a pluribus schala ficta siue coniunctarum dicitur. Coniuncta enim est toni in semitonium vel e contra facta transpositio. Vel est vox externa & aliena clauis quæ in aliqua clauis canitur in qua ipsa naturaliter non ponitur. vt canendo in e la mi fa & in ff fa vt mi. &c. hinc musica ficta dicitur cum voces fictas moduletur, & sit coniuncta principaliter solum respectu vocum mi & fa quas fingere oportet in locis aliter quam manus vel schala musica continet, & fingendo istas voces necessitate cogentem mi & fa cum sint medie. Omnes alie sunt fingende voces. Signatur autem coniuncta per signa b rotundum & h quodrum quæ semper locis suis repugnantibus accommodantur. Vbi notandum quod coniuncte octies in manu euenire solent. Prima inter ff & h graues reperitur in h mi per b molle signata cum ibi loco mi canitur fa. Exempla sunt in responsorijs. Sancta & immaculata, &c. In verbo non poterant. Item in responsorio Fuerunt sine querela, in verbo Calice dñi. Ista responsoria, si in inferioribus clauibus incipiunt, habebunt coniuncta. Sancta & immaculata, si in d sol re, & fuerint in A graui. Si vero predicta responsoria transponant a propria sede ad clauis affinales, tunc euitabunt in

eis coniuncta. Secunda coniuncta inter d & e graues, reperit & figurat in
 Ela mi per b molle, vt in introitu Salue sancta parens, in verbo regie
 similiter, Gaude Maria, in verbo interemisti. Si in e la mi incipiat. Si
 vero introitus incepta sua habuerit in E graui, & Gaude Maria in a acuo
 to tunc euitabitur coniuncta. Tertia fit inter g & ff. graues & signatur
 in ff graui per h quadrum eo qd ibi pro fa cantabitur mi vt. In commu
 nione beatus seruus. In loco inuenerit vigilantē. & que est ista in dictio
 ne per desertum. euitantur coniuncte tales si inchoatur talis cantus in
 a la mi re. Quarta accipitur inter g sol re vt & a la mi re & signatur in a
 la mi re per b molle vt pater in introitu Letare. Si incipit in ff graui.
 Si vero incipitur in g graui tunc euitatur talis coniuncta.

Sequitur Schala ficta

Loca coniunctarum schale fictę.	b		la la'	b	Quinta oritur inter c sol fa vt & d la sol re & signatur in c acuta per h quadrū.					
			sol sol			Sexta locū habet inter d la sol re & e la mi secundo & signat per b molle in e la mi. Septima oritur inter g sol re vt & ff fa vt secundū & signatur in ff fa vt per h quadrū. Octaua contigit in g sol re vt & a la mi re & notat in aa excellēti per b molle. vide exēpla in cō tu Gregoriano.				
			fa fa							
			mi mi							
			la re la re							
			sol sol							
			fa fa							
			mi la mi							
			sol re sol							
			fa fa							
			mi mi							
			la re la re							
			sol sol							
			fa fa							
			mi la mi							
			Loca coniunctarum schale fictę.				b		sol re sol	b
fa fa										
mi mi										
la re la re										
sol sol										
fa fa										
mi mi										
la re la re										
sol sol										
fa fa										
mi mi										
re re										
vt. vt.										
Loca coniunctarum schale fictę.	b			la re la re	b	Defensus schale fictę.				
				sol sol						
				fa fa						
			mi mi							
			la re la re							
			sol sol							
			fa fa							
			mi mi							
			la re la re							
			sol sol							
			fa fa							
			mi mi							
			re re							
			vt. vt.							

pentī. Item de octauis suis idē est intelligendū ppter euitare diapason.
 Notabile melius ac suauius est cauere per tollerabiles coniunctas
 q̄ intollerabiles que cantū viciant. Nam musica ficta fingit in quacūq;
 clauē quamcūq; vocem consonātię causa, vt in exemplo.

Cap. Quintū & ultimū de Introitibus & Respōsorjjs.

CVI tono adiudicari debeant autem ut: an plagali ex suis versibus. Notandum q̄ Introitus tonorū omniū vario modo habent incia sua secundū diuersitatē clauī ipsi concessam. Vnde Introitus primi toni finit in d sol re cū secūdo, cuius ꝑsus incipit in ff graui hoc pacto.

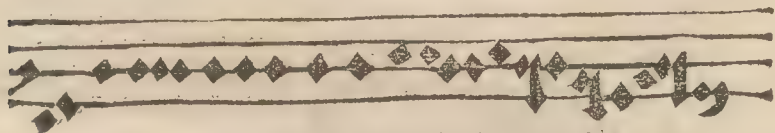

Prima etate plasmati sunt Adama & Eua & positi sunt in sede beata.

¶ Quando vero trāspōnitur ad a la mi re per quintā Introitus primi toni tunc suū versum incipit in c sol fa vt.

De secūdi toni Introitibus.

¶ Introitus scđi toni finit in d graui, quorū ꝑsus incipit in C graui sic.

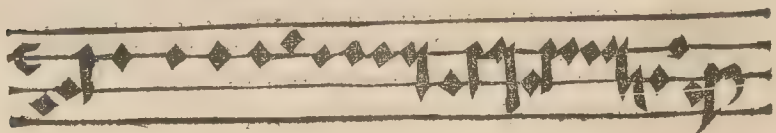
Secunda etate natauit Archā diluuiō passim fluente.

Sentiant om̄es tuum iuuamen

¶ Quando vero trāspōnitur ad a la mi re, tunc suū versum incipit in g sol re vt, & sic intelligendū est de omnibus Introitibus quādo trāspōnuntur tunc in alijs clauibus quā regularibus incipiunt.

De tertio Tono.

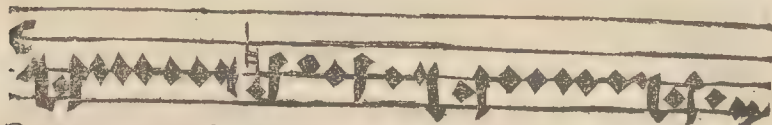
¶ Tertij toni Introitus finiunt in E la mi cum quarto, quorum versus incium habent in g graui tali modo.

Tentaui Abraham tertio etate dilectum Isaac mactare.
De profundis clamaui ad te domine.

De quarto Tono.

C Introitus quarti toni finiuntur in E graui. Quorū versus incipiunt in a acuto hoc modo.

Quarta etate Moyses legislator tabulas accepit in monte Sinai.
Domine probasti me & cognouisti me.

De Quinto Tono.

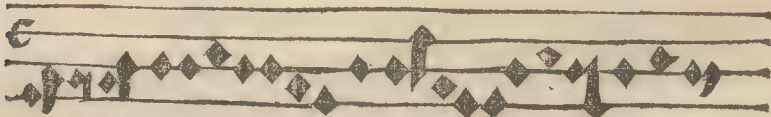
¶ Quinti toni introitus terminatur in ff. finali cum Sexto, Quorum
versus incipiunt ibidem sic.

Quinta erat preualuit David in funda cum lapide goliath.
Diligam te domine virtus mea.

De Sexto Tono:

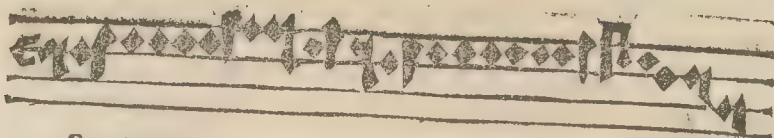
¶ Sexti toni introitus finem habent in ff. fa vt. Quorū versus initium capiunt in eodem ff. graui sic

Saluator noster dominus deus etate sexta natus est in mundum.
Bonum est confiteri domino.

De Septimo Tono.

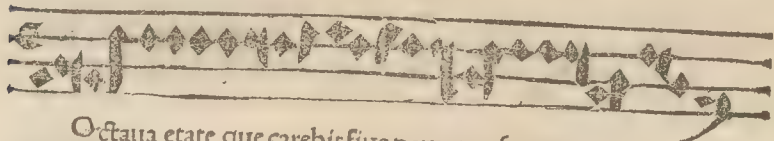
¶ Septimi toni introitus finiuntur in sol re yt. Quorum versus exor-
dium assumunt in caquta hoc modo,

Septima etate resurgemus rationem meritorum reddituri.
Cantate domino canticum novum.

De Octavo Tono.

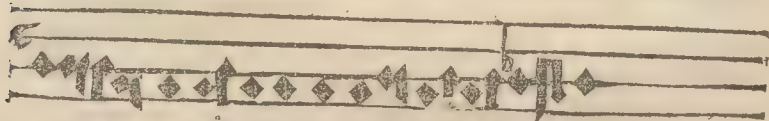
¶ Introitus octavi toni finem habent in g graui. Quorum versus incipiunt ibidem tali modo.

Octava etate quæ carebit siue perpetua fruemur pace.
Benedicamus patrem & filium.

Sequitur de Responsorijs omnium Tonorum & primo de responsorij primi Toni

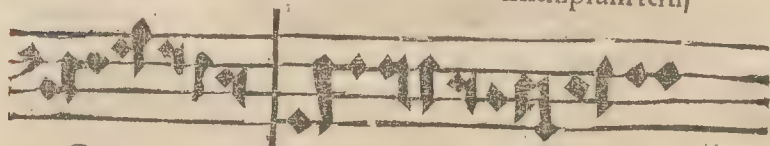
OMNIA responsoria primi toni finiunt in d graui, quando non transponuntur. Quorum versus incipiunt cõmuniter in a acuto. Interdum vero in d sol re per tertiam, licet raro. Nonnunq̃ etiam in d graui subito per diapente ascendentes ad a acuti. Exemplũ primi vt hic cõmunẽ

Ora pro populo interueni pro clero

Exemplum secundi

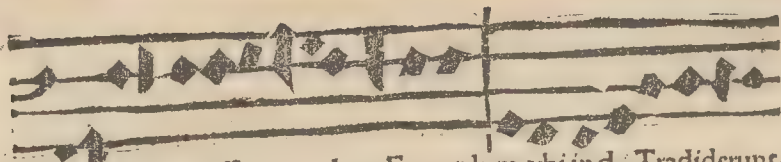
Exemplum tertij

Cerne re, &c. Che rubin quoq̃
Illius responsorij. Solem iustitię. Illius responsorij. Te sanctum
dominum de sancto Michaelē.

De Responsorijs secundi Toni.

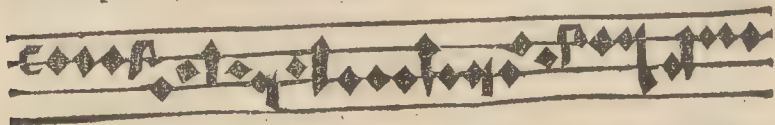
¶ Responsorija secundi toni terminantur in d graui quãdo non transponuntur. Quorum versus principium habent aliquando in C nõnunq̃ vero in d grauibz, sed quo ad gloria patri in C. graui habent incium vt sic.

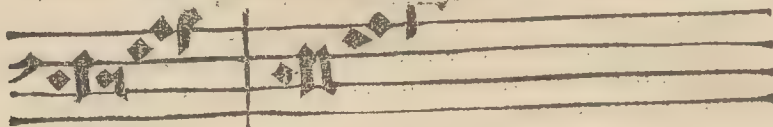
In C. Cumq; audisset populus. Exemplum vbi in d. Tradiderunt.
Illius Responsorij. Ingrescente domino. Illius Responsorij fuerunt.

De Responsorijs Tertij Toni

Responsorija tertij toni finiunt in E graui. Quorum versus commu-
niter incipiunt in cacuta. nonnunq; vero ibide vbi finē habēt. Exm primi

Para diss porta per eiam cunctis clausa est & per Mariam

Erat enim
Quadam die.
Exemplum vbi in E

Pulchra sion.
Surge virgo. Illius responsorij.

De Responsorijs Quarti Toni

Responsorija quarti toni finiunt in E la mi. Quorū versus principium
assumunt in a acuta & hoc si non transponuntur. exemplum vt hic.

Simon Ioannis

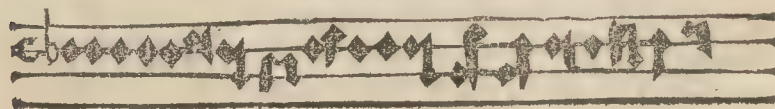
diligis

me plus his

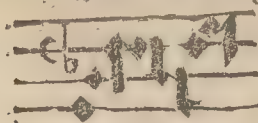
De Responsorijs Quinti Toni.

OMNia responsorija quinti toni finem ha-
bent in ff. graui. Quorum versus comuni-
ter incipiunt in cacuta. Nonnunq; vero ibi-
dem terminatur puta in ff. graui sic

Constantes estote.

Es ambulabunt gentes in lumi- ne tuo

In ff. grani sic.

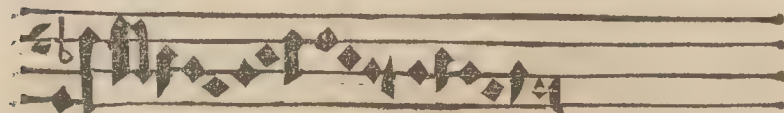
Illius responsorij Regnum mundi.

De Responsorij Sexti Toni.

Respōsoria sexti toni concludunt in ff. graui. si
Eruit. nō transponūtur. Quorū x̄sus incipiūt cōmu-
niē ibidē videlicet in ff. fa vt. Interdū in a acuto. Nōnunq̄ x̄o in ff. gra-
ui p̄ diap̄ete. mox ascendētes ad c sol fa vt. licet raro. Exemplū primū.

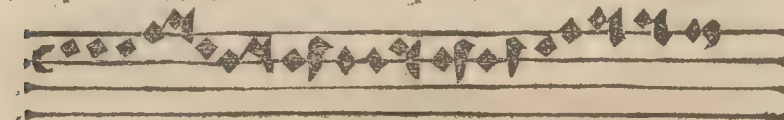
Hoc erit si gnum federis. In A. Melle fluens

Con ser uia. In ff. per quintam.
Benedic domine.

De Responsorij septimi toni.

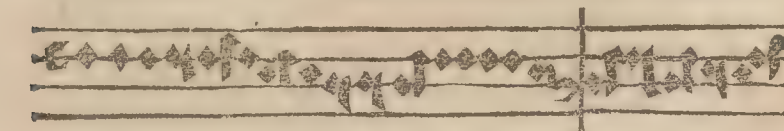
Omnia responsoria septimi toni finiunt in g graui. Quorū versus
incipiunt comuniter in d acuta tali pacto.

Male dicta terra in opere tuo

De Responsorij octauī toni.

Octauī toni respōsoria concluduntur in g sol re vt. quorū versus
incipiunt cōmuniter in c acuta. nonnunq̄ vero in a la mi re tali modo.

Et qui p̄cibāt increpabāt eum. in a acuto. In principio erat x̄bū

De compositione & dimensione Monocordi.

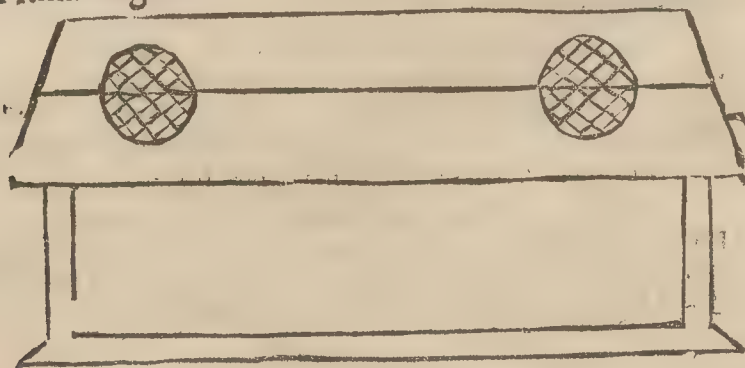
MONOCORDVM vnius chorde instrumentū tali indutia rite con-
ficitur. Recipe lignū duarū vlnarū. vel placite longitudinis duorū di-
gitorū latitudinē & totidem spissitudinē habens atq; idipsum caua per

mediū extremitatibus omnibus ināneibus illeis, & eo operatū affere
 tenui leuigato ac fenestrato a l. in d. i. lutine, per cuius mediū lineā vnā
 ocula trahat & in illius principio punctus vnus litera F signet, erit enī
 prima instru. nēti magadā post totā lineā a puncto F vt pone. In secūdo
 nihil in tertio. I. fa vt. in quarto nihil. in quinto G sol re vt. In sexto c sol
 fa vt. In septimo g sol re vt. in octauo nihil. Vltimo a ut cistrā
 que tenebit hoc i. secūda magadā. hoc factū spatiū quod a l. vt vsq. ad
 secūda magadā, est iterū in partes nouē distingue, in quarum prima A
 graue pone. In tertia D sol re. In quinta A la mi re. In sexta d la sol re.
 In septima A la mi re. Deinde aba re in secūdam magadā iterū fac ptes
 nouē, & in prima pone h graue. In tertia Elami. In quinta h mi in mi
 nutis. In sexta Elami acutam. In septima h mi in geminatis. Quo facto
 spatiū hoc totū a prima magadā in secūdam per partes quatuor distin
 gue, & in prima pone b fa. in grauibus. In secūda F fa vt finalē. In ter
 tia f fa vt acutam. Deinde incipe in b fa graui, & totam lineā conū ver
 sus in quatuor partes partire, & in prima pone b. Semitoniiū inter D &
 E. capitales. In secūda b fa ī minutis. In tertia bb fa in excellētib. Hoc
 facto incipe in Semitonio quod inter D & E est & totā lineā in quatuor
 partes equas scinde. Et in prima signabis b Semitoniiū inter G capita
 lem & a minutā. In secūda b Semitoniiū inter d & e acutās. In tertia b fa
 inter dd & ee excellentes. Et si tertiā in duas equas vltius dimiseris ha
 bebis semitoniiū inter g acutā & aa excellens. Postea fige pedem circini
 in c sol fa vt & spatiū versus secūda magadā in duas partes distingue,
 in cuius medio c sol f. ponito. Similiter a d la sol re spatiū versus co
 num in duo equalia partire, & in medio loca dd la sol. Postremo ab e
 acuta versus secūda magadā spatiū diuide & in medio habebis ee la
 Cum vera Monocordi dimensione. His sic actis in extremis Magadā
 rum punctis, pone parua ipsius chorde sustentacula, ne corde sonus ī
 gnorū contactu obtundat. Quibus paratis affigatur atq. supducatur
 vna chorda gnea satis fortis grossa atq. bene extensa vt sonum audib
 lem reddat & habebis Monocordū pfectū, Cuius forma hęc erit.

Prima magada

Monocordū.

Secūda magada

DE MUSICA FIGVRATA LIBER POSTERIOR.

Martino Cromero Authore.

QVæ superiori libro diximus, nō solū illa
quidē ad planam musicā spectāt, uerum
etiā ad figuratam, hæc enim illius adini/
niculis, ceu tibicinibus, sustentatur. Quare
cantum figuratum modulaturo, in recentī
memoria habenda sunt, quæ diximus, om
nia. Præterea autē & alia considerāda, nem
pe figuræ ualoresq; notarum & pausarū.
Huc adde gradus, puncta, tactus, & pro/
portiones, quibus figurata musica cōstat.
De his ergo iam suo ordine instituatur
oratio.

De figuris notarum. Cap. I.

Notarum, quibus in cantu figurato utun/
tur species octo sunt.

 Maxima tetragona est figura, latior
quam longior, caudā dextra parte
sursum deorsumue protentā habens, nō/
nunq̃ & sine cauda.

 Longa quadrata est simili cauda
insignita.

Breuis est quadrata sine cauda.

 Semibreuis obesa seu orbicularis.

 Minima est si semibreui caudā ad/
das ¶ Semiminima erit minimæ
medium spatium si tinxeris, uel si ei

 unicum dextra parte adieceris.
Fusa erit si semiminimæ unicum ap-
pendas.

 Semifusa, fusæ præterea addito un-
co, aut minimæ caudæ ternario nu-
mero dextra parte implexo, cōstituitur.

De Connexionibus notarum.

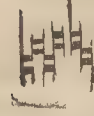
Caput II.

Connectuntur interdū duæ, atq; etiā plu-
res notæ inter se. Suntq; triplices cōnexio-
nes, scilicet quadratæ, obliquæ & mixtæ.
Connectūtur autē solum maxima, longa,
brevis & semibrevis. Sed maximæ & lon-
gæ nihil neq; adiicit, neq; adimit cōnexio.
Reliquas uero duas auget interdum, in-
terdū minuit. Quod quomodo fiat paucis
demonstrabimus.

De Quadratis.

 Si quadratæ sine caudis connectan-
tur, breues sunt, exceptis prima &
ultima, si hæc præcedenti notæ, illi
succeedens inferne adiūgatur. Tum
enim eæ longæ sunt.

 Quod si prima in hac connexionē
sinistra parte pendulam caudam
habeat, brevis erit.

 Sin erectam, seu sursum uergāt, seu
deorsum, primæ duæ semibreues
sunt, reliquæ uero breues, ultima ta-
men longa est si dependeat.

De Obliquis.

Obliquæ si sine caudis connectan-
tur, prima longa est, reliquæ breues.
Si caudam pendulam a sinistra par-
te habeant, siue ascendant, siue de-
scendant breues sunt.
Sin prominulam, semibreues sunt.

De Mixtis.

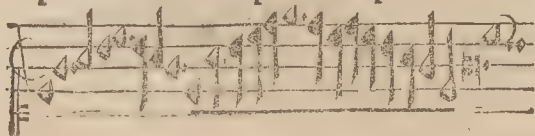
Miscentur nonnunquam obliquæ
cum quadratis, ubi uel præcedunt
quadrata, & obliquæ sequuntur, uel
hæ præeunt, illis subsequētibus. Si
ergo obliquæ quadratis cauda ca-
rentibus annectantur, si superne
omnes breues erunt.

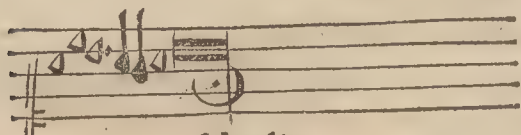
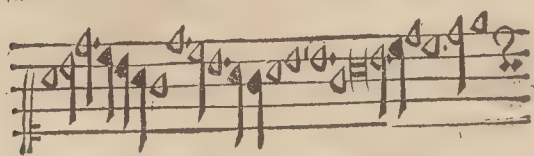
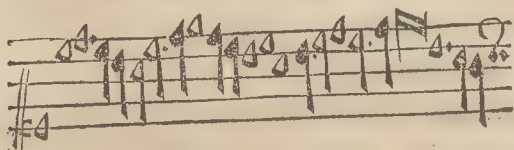
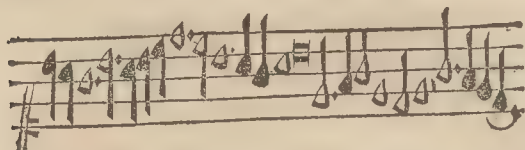
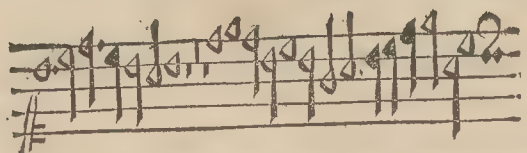
Si uero inferne, prima longa, reli-
quæ uero breues erunt.

Quod si caudam habeant, siquidē
pendulam breues erunt omnes.

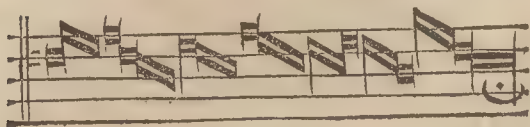
Sin su- sum prominulam caudā ha-
beant, siue superne, siue inferne ad-
hæreant, duæ primæ semibreues, re-
liquæ breues censentur.

Si uero quadratæ obliquis subiun-
gantur, uim suam retinent utraq;
præter ultimā quæ longa est, si de-
pēdat. Exemplū. Suprema.

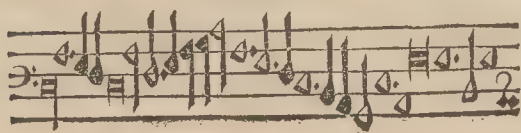

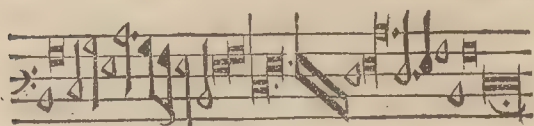
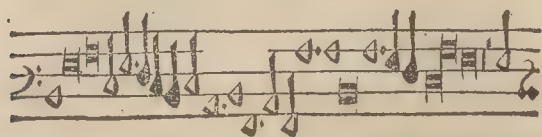
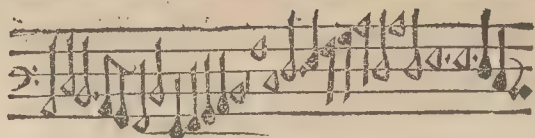

M edia.

Grauis.

De Pausis. Cap. III.

Pausarum species septem sunt.

Modalis, quæ per tria spacia perti-
nens, tres breues notas ualet. Et so-
lū in perfectis modis usurpatur.

Longa, quæ duo occupans spacia,
totidem breuium uim habet.

Breuis, quæ per unū spaciū pertines
breui notæ potestate respondet.

Semibreuis, quæ ex linea ad mediū
spaciū dependens, cognomini notæ
potestate par est.

Suspirium, est quod a linea ad me-
diū spaciū ascendens, minimæ no-
tæ rationem habet.

Semisuspiriū, est uncus proni ligo-
nis instar, semiminimā ualens:

Fusa erit, si alterum addas uncum,
respōdebitq; cognomini notæ.

Est præterea quā generalem uocāt

per omnia pertinēs spacia, sed nullū. certū
ualorē habet. Solet autē ante finalē notā si/
tuari. De Gradibus. Cap. IIII.

Gradus musices tres numeratur, modus,
tempus, & prolatio.

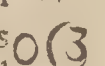
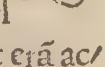
Est autē modus duplex, maior, qui longa/
rū ad maximas habitudinem demonstrat.
Et minor, qui breuiū ad longas. Sunt autē
duplices gradus omnes, perfecti & imper/
fecti. Perfectum autē uocant musici, quic/
quid ternario numero absoluitur.

Maior igitur pfectus modus est, ubi
maxima tribus longis absoluitur.

Eius signum est orbis ternario nu/
mero ad dextram adharēte, cantui
præpositus. Aut maxima in curricu/
lo modulationis tincta, Alioqui autē
imperfectus est.

Minor perfectus, quādo longa tres
breues cōplectitur. Eum repræsen/
tat orbis binario uumero adiuncto
cantui præfixus, aut modalis pausa
in medio cantu, aut longa colorata.

Imperfectus, si nihil horū inueniat.

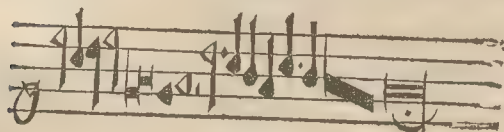
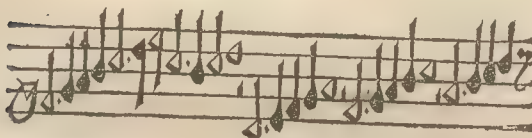
Tempus est quod breuium ad semi
breues rationē continet. Perfectum
quidē est, cū breuis tres semibreues
in se cōtinet, Signatur solo orbe, uel
semiorbi ternario numero ad dext erā ac/
cedente, aut cū in cantus ambitu tres bre/

ues tinguntur, aut breui pausa subiunctis
 duabus semibreuibus. Imperfecti
 uero signū est semiorbis, uel solus,
 uel adhaerente binario numero.

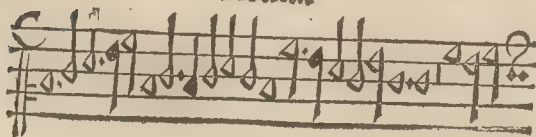
Prolatio, est quæ semibreues mini-
 mis metitur. Perfecta quidē est, ubi
 breues tres minimas in se habet.

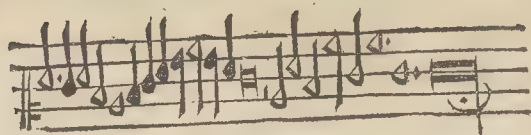
Eius signū est punctū in orbis seu
 semiorbis medio constitutum, uel
 duo suspiria coniuncta in cantu semibre-
 uem pausam, uel notā, aut suspiriū sequē-
 tia, uel tres semibreues coloratæ. Imperfe-
 cta uero est, ubi punctum abest.

Exemplum.

Acuta.

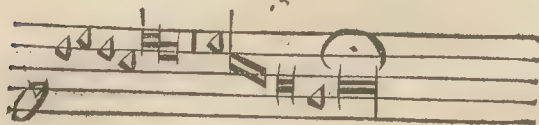
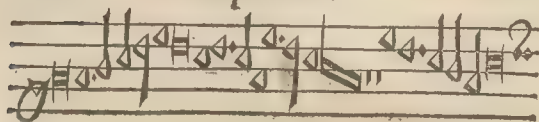

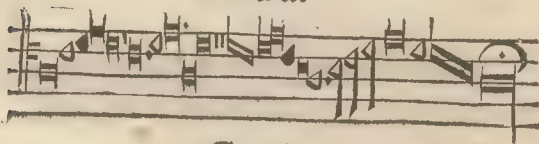
perfectæ dicuntur. Est ubi & præcedens in/ferior nota sequentē imperfectam reddit,
cuius rei indicatiū solet esse diuisuum pun/ctum. ¶ Notatu dignum est & illud, ge/minari interdum ualorē notæ eius, quam
ter alia complectitur, superiore nota, uel
pausa, uel duabus paribus pausis simul
succedētibus, idq; ut ternionē expleat.

Exemplum utriusq;.

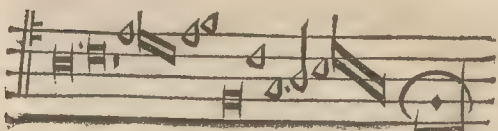
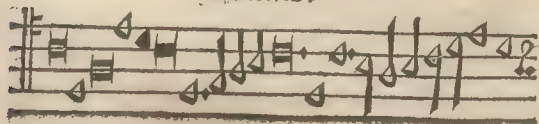
Suprema.

Media.

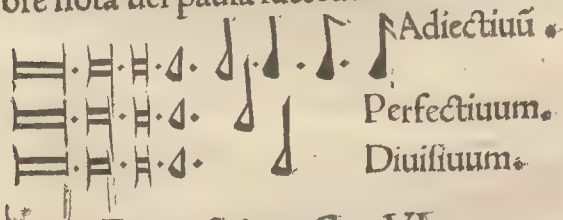
Grauis.

G. h

De punctis. Cap. V.

Punctum triplex musici admisere. Adiectiuū, quod dimidium eius notæ, cui adhæret adijcit. Perfectiuum, quod notæ perfectionem accipienti tertiam partem addit qua perficiatur. Disiunctiuū, quod disiungit gradus. Duo ista posteriora solum ternionē in se complectētibz notis in gradibus perfectis adhærescunt. Diuisiuū tamen & minimis adiungitur in prolatione perfecta. Adiectiuū uero omnibus ubiqz, præterq̃ ubi illa locum habet. Et diuisiuum quidem paulo sursum deorsum ue notarū situm excedit. Reliqua uero duo notis adhærent. Tum illud fere pari uel superiore, hæc uero solum inferiore nota uel pausa succedente.

De præscripto, Cap. VI.

Quom pauci sint adeo absoluti musici, ut non unq̃ inter canendum exorbitent, atqz alius quidem concitatus, alius uero lentius canat, Solet præscriptum, quæ tactum uocant, manu dari. Sed nō semper eadem notæ ad præscriptum canuntur. In gradibus quidem perfectis plerumqz

semp semibreuis ad præscriptū ca-
nitur, Præterq̄ in minore modo, q̄
singulas breues tactu cōprehendi
iubet. Quod si per signum aliquod
linea pertineat, nihil aliud, q̄ celeri
us esse modulandum designat.

In imperfectis similiter præscriptū
semibreuē deposcit, nisi si aut linea
per signum pertineat, aut binarius
numerus adhæreat. Tum enī præ
scriptum breuis absoluit. Quod si
utrunq; adsit, nempe & linea & bi
narius numerus, duæ breues ad
præscriptum canentur.

Illud nequaquā prætereundū hic
est, si signo gradus numerus subij
ciatur, quotus is fuerit, tot notas quæ ali
oqni singulæ singulis præscriptis contine
batur, ad unū præscriptū cani præcipit.

De proportionibus, Cap. VII.

Proportio est, cum diuersis numeris eius/
dem speciei notæ sibi mutuo respondent.
Signatur numeris, minore maiori sub/
iecto.

Dupla quidem est, cum duæ notæ
uni respondent.

Tripla, cum tres uni.

Quadrupla, cum quatuor uni.

Hemiola, est qñ sesquialtera uni.

G iij

Oz

oz

Cz

Cz

O

3

z
1

3
1

1

us respectu canit. Quod fit ubi tin $\frac{3}{2}$
ctæ sunt notæ, uel hoc signū adest. $\frac{3}{2}$
Sesquitertia, cum minorem nume/
rum maior semel, cum tertia parte $\frac{3}{2}$
continet, ut cum tribus notis qua/
tuor respondent.

Sesquiquarta, cum maior minorem $\frac{5}{4}$
semel cum quarta parte recipit, ue/
lut ubi quinque notæ respectu qua/
tuor canuntur.

Est & sesquioctaua, ubi maior mi/
norem semel & octauam eius par/
tem complectitur, uelut ubi octo
notis nouem respondent.

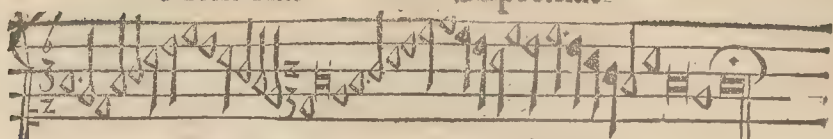
Est præterea dupla superbiparties, $\frac{8}{3}$
cum maior minorem bis, cum dua/
bus tertijs partibus, cōtinet, ut cum
octo notæ respectu trium canūtur.

Verum hæ duæ postremæ uix un/
quam reperiuntur in cantu.

Exempla.

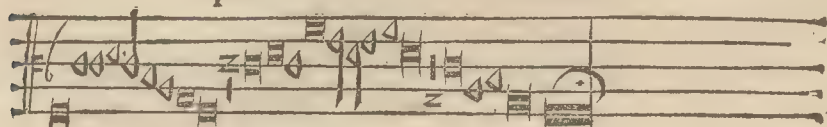
Hemiola.

Suprema.

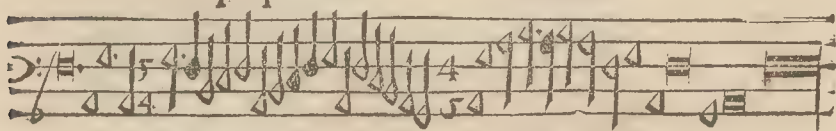
Dupla.

Media.

Sesquiquarta.

Grauis.

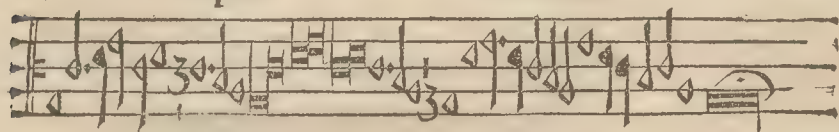
Quadrupla.

Suprema.

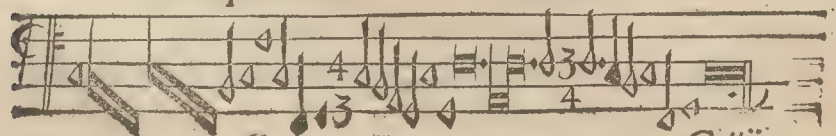
Tripla.

Media.

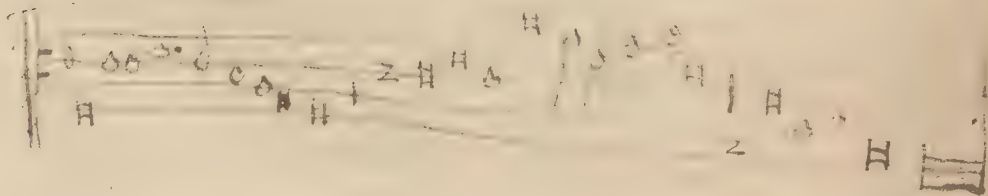

Sesquitertia.

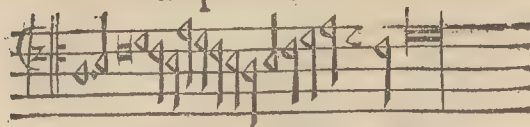
Grauis.

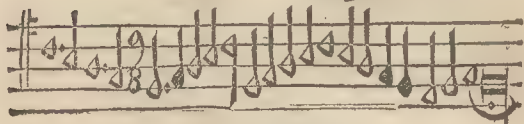
G iij

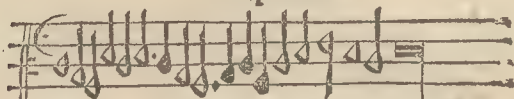
Suprema.

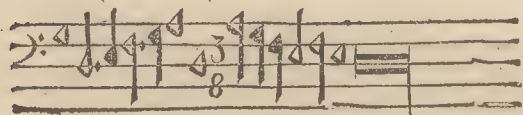
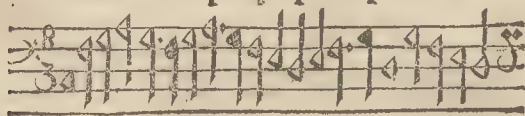
Media Sefquioctaua.

Suprema.

Media. Dupla superbipartiens.

De Characteribus, Cap. VIII.

Soleut musici quædam arti suæ propria characteribus quibusdā breuitatis studio, significare. Ea nos hic, ne quenq̃ huius artis studiosum latere possint, adijcere placuit.

¶ Dux lineæ rectæ superne deorsum,
 ¶ binis punctis utrinq̃ clausæ, interdū,
 3C autē & una, nonnunq̃ duæ distortæ,
 3C uel cū singulis punctis, uel sine punctis

29
Etis, iterandum esse modulationem
significat.

Duo puncta cum cauda supra uel in/
fra notas, conuentionem uocum in/
dicant. Punctum insertum semicircu/
lo, moram in ea nota fieri iubet, quā
complectitur. B senarij numeri instar
fa, Quadratum uero, uel cancelli im/
plexi mi, canendum esse ostendunt.
Ac si quidem initio clauī signatæ ad/
iungantur, per totam modulationem
id fieri oportet. Sin minus, in proxi/
ma, aut certe una atq; altera nota id
obseruandum erit.

Sub qua nota signum est, ni græcæ li/
teræ simile, eam non tinctam esse o/
portere innuit.

Per caudam notæ alicuius linea uer/
transiens, sine cauda eam esse debere
demonstrat. Idem est si utrinq; cau/
dam habeat nota aliqua. Id quod fi/
eri solet si per imprudentiam scripto/
ris peccatum fuerit.

Exhortatio

ILLud admonitos uelim huius artis
studiosos, ut non contenti, legisse au/
diuisse uel præcepta, sedulam adhibe/
ant exercitationem. Propterea quod
ut nullum artem literis sine interpræ/
te, & sine aliqua exercitatione percipi

posse, testis est M. Tullius, Ita hos in
hac maxime arte usu uenit, in qua ex
ercitatio sine præceptis magis cōfert,
quam præcepta sine exercitatione.
Hinc est quod sæpenumero melius
& absolutius canūt, qui quatulacūq;
huius artis cognitionem sola exerci/
tatione sibi peperunt, quam absoluti
musici solis præceptis, non etiā
exercitatiōe adhibita. Vfus
enim artium magi/
ster est, Finis.

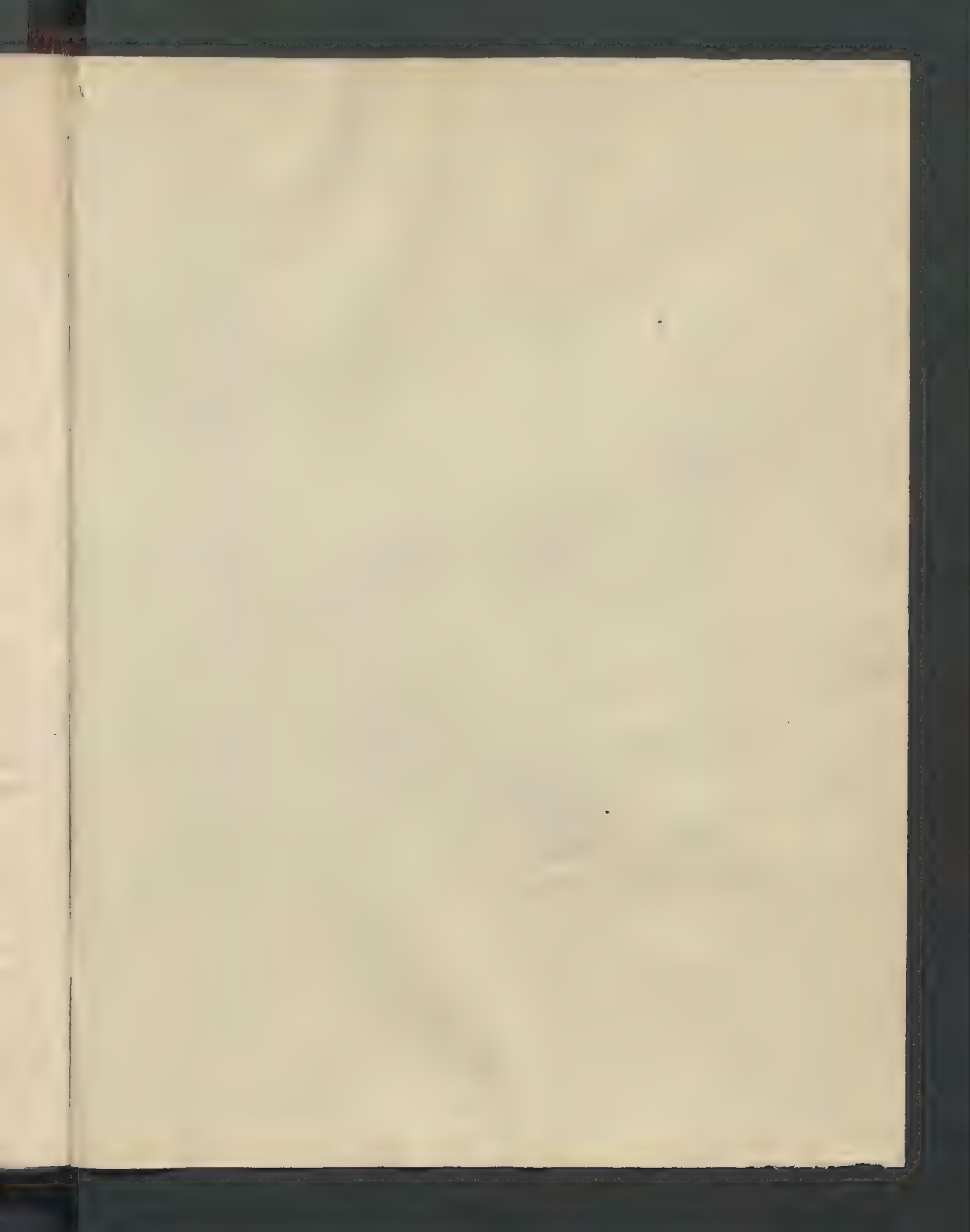
Impressum Cracouiæ per Hierony/
mum Vietorem Anno domini
M. D. XXXIII.

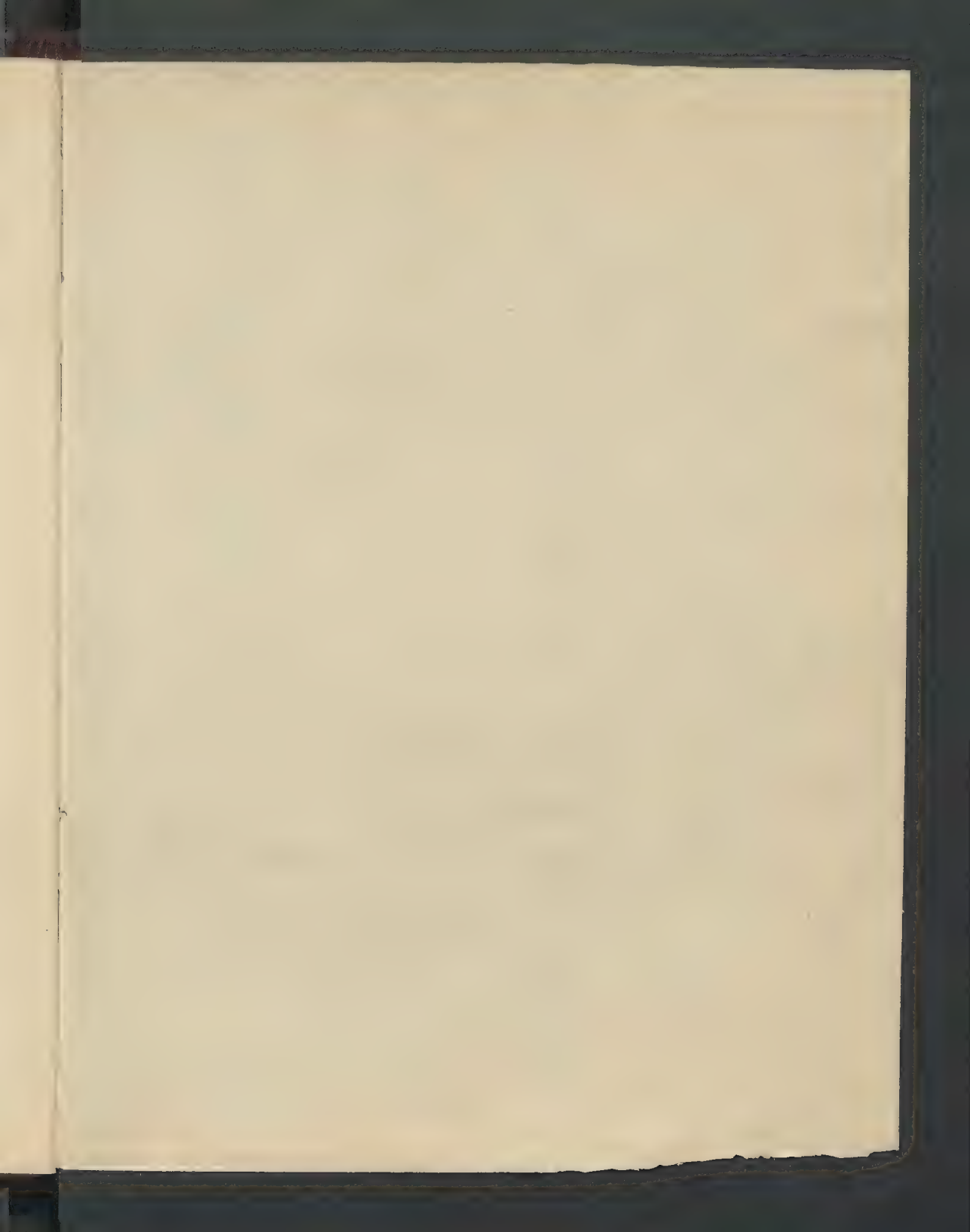

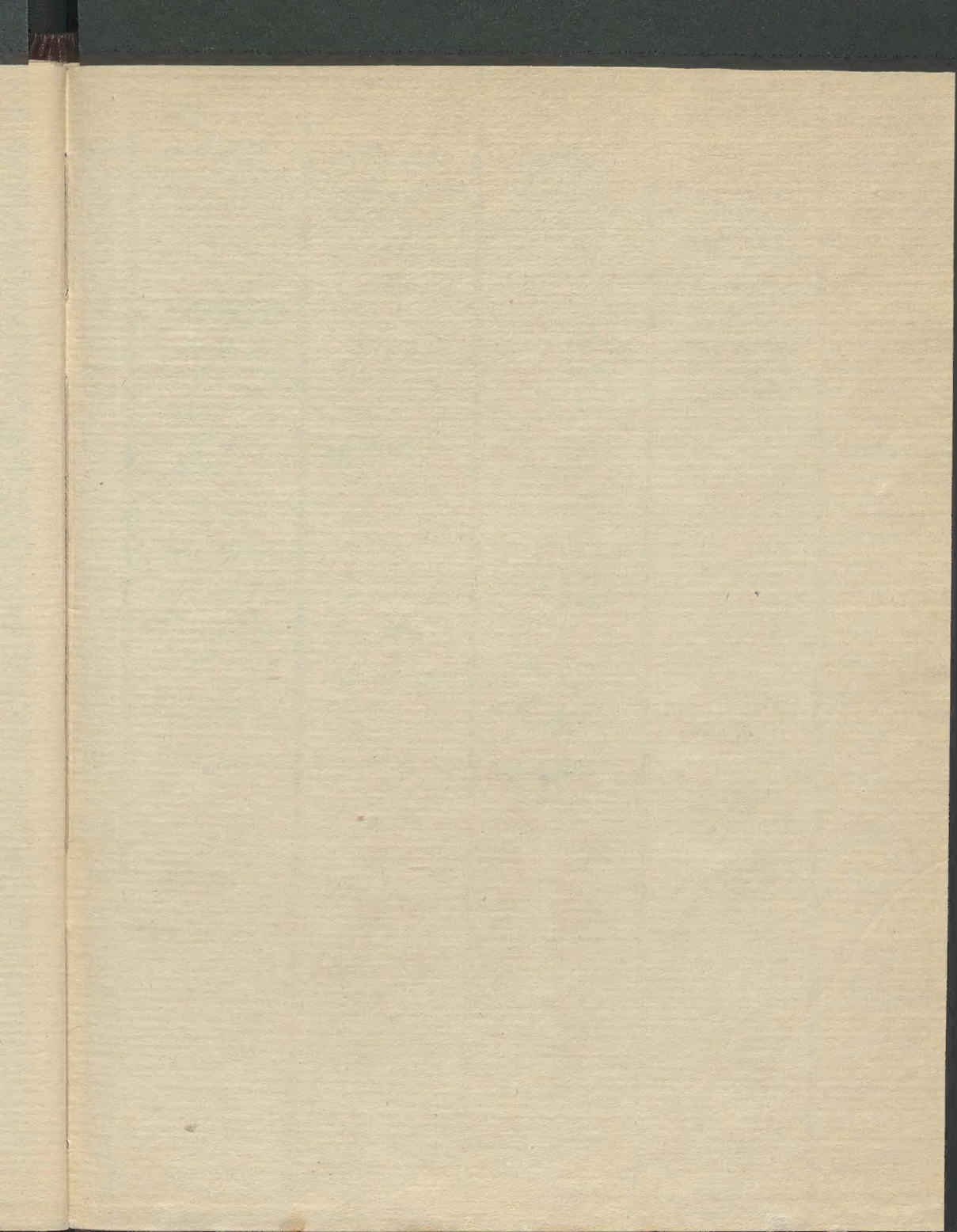
18

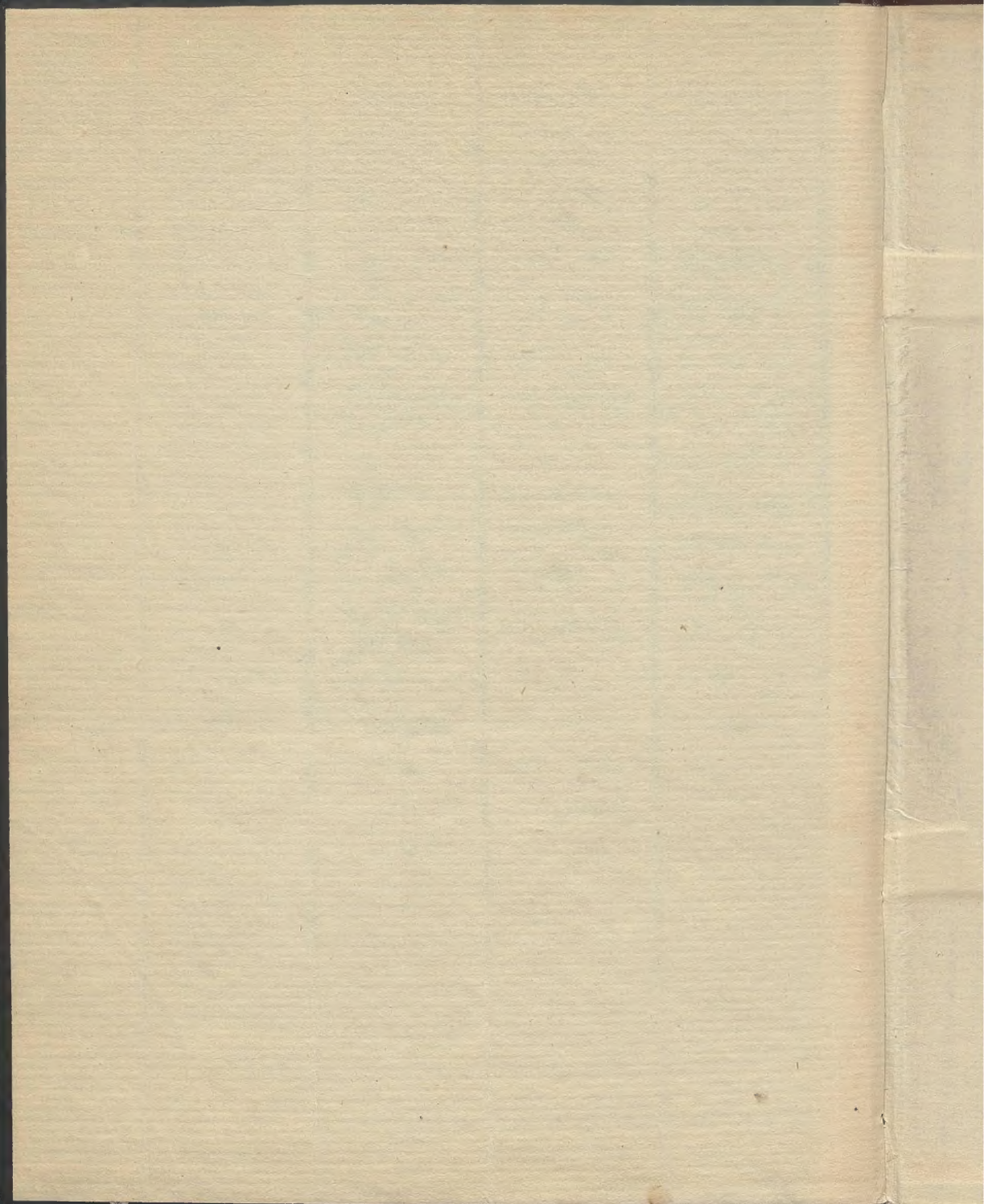
Handwritten signature or mark, possibly reading "P. Vietore" or similar.

12

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022579

